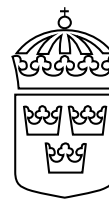

Regeringens proposition

2019/20:154

Skärpta regler avseende hanteringen av sprängämnesprekursorer

Prop.
2019/20:154

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 16 april 2020

Stefan Löfven

Mikael Damberg
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår lagändringar med anledning av en ny EU-förordning om sprängämnesprekursorer, det vill säga kemiska ämnen som kan användas för legitima ändamål men också missbrukas för att tillverka sprängämnen.

EU-förordningen innebär att ett antal listade ämnen även fortsättningsvis inte får tillhandahållas till samt införas, innehas eller användas av enskilda. Medlemsstaterna kommer också framöver att kunna medge undantag för vissa ämnen. Möjligheten till undantag är dock mer begränsad i den nya EU-förordningen. Misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder i fråga om sprängämnesprekursorer ska fortsatt rapporteras till den nationella kontaktpunkten. Denna skyldighet utökas nu till att omfatta fler aktörer, till exempel enskilda och ytterligare ett antal företagare. Det har dessutom tillkommit krav på bland annat medvetandehöjande åtgärder och utökad tillsyn.

EU-förordningen trädde i kraft den 31 juli 2019 och ska tillämpas fullt ut från och med den 1 februari 2021. Den är direkt tillämplig i Sverige men kräver vissa lagändringar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2021.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer	7
3	Ärendet och dess beredning	11
4	Gällande rätt	11
4.1	2013 års EU-förordning	11
4.2	Lagen om sprängämnesprekursorer	12
5	Beskrivning av de aktuella sprängämnesprekursorerna	13
6	Kompletterande svenska bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer	13
6.1	Lagtekniska frågor	14
6.2	Definitioner i EU-förordningen	15
6.3	Förbudet för enskilda och undantaget i form av ett tillståndssystem	16
6.3.1	Den svenska regleringen kring ett tillståndssystem	16
6.3.2	Tullverket ska inte längre pekas ut som behörig myndighet för införsel	17
6.4	Information till distributionskedjan	18
6.5	Kontroll vid försäljning	19
6.6	Tillsyn av EU-förordningens tillämpning	21
6.6.1	Kommuner ska fortsätta att vara tillsynsmyndigheter	21
6.6.2	Tillsynsmyndighet för internetbaserade marknadsplatser	23
6.6.3	Överklagande av tillsynsmyndigheters beslut	24
6.7	Föreskrifter om tillsyn och avgifter	25
6.8	Sanktionsbestämmelser	26
6.8.1	Förbudet mot vissa sprängämnesprekursorer	26
6.8.2	Kravet på kontroll vid försäljning till professionella användare och andra ekonomiska aktörer	27
6.8.3	Rapporteringsskyldigheten	28
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	29
8	Konsekvenser av förslagen	30
9	Författningskommentar	34

9.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.....	34	Prop. 2019/20:154
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer	35	
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013.....	42	
Bilaga 2	Sammanfattning av promemorian Kompletterande bestämmelser till ny EU-förordning om sprängämnesprekursorer (Ds 2019:17).....	62	
Bilaga 3	Promemorians lagförslag	63	
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	70	
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag.....	71	
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	78	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 april 2020.....	80	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Lagen är tillämplig endast *beträffande* följande varor:

Lagen är tillämplig endast *på* följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),
3. vapen och ammunition som avses i vapenlagen (1996:67),
4. injektionssprutor och kanyler,
5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nit-handskar, batonger, karatepinnar, blydaggar, spikkclubbor och liknande,
7. kulturföremål som avses i 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950),
8. hundar och katter för annat ändamål än handel,
9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), samt tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 5 kap. 20 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter,
10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfä, fisk och reptiler,
11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,

¹ Senaste lydelse 2018:2090.

12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,

13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,

14. varor som ska beskattas enligt lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter,

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

16. explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2021.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer

Prop. 2019/20:154

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer

dels att 5 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 5 § ska utgå,

dels att 1–3, 6, 8, 10, 12, 13, 17 och 19 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 9 §, och närmast före 9 § ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 av den 15 januari 2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer.

I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen (EU:s förordning om sprängämnesprekursorer).

2 §

Med ämne, blandning, tillhandahållande, införsel, användning, enskild person, misstänkt transaktion, ekonomisk aktör och sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner avses i denna lag detsamma som i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013.

Med ämne, blandning, tillhandahållande, införsel, användning, misstänkt transaktion, enskild, professionell användare, ekonomisk aktör, internetbaserad marknadsplats, sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner och reglerad sprängämnesprekursor avses i denna lag detsamma som i artikel 3 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

3 §

Trots förbudet i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 får enskilda personer ges tillstånd att förvärva, införa, inneha och använda väteperoxid, nitrometan och salpetersyra, och blandningar som innehåller dessa ämnen, över de koncentrationsgränser som

Trots förbudet i artikel 5.1 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer får enskilda ges tillstånd att förvärva, införa, inneha och använda väteperoxid, nitrometan, svavelsyra och salpetersyra, och blandningar som innehåller dessa ämnen, över de koncentrationsgränser som anges i kolumn 2 och

Prop. 2019/20:154 anges i bilaga I till *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013*.
upp till de övre gränsvärden som anges i kolumn 3 i bilaga I till *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

6 §

En kommun ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 4.7 och 5 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013* följs inom kommunen.

En kommun ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 5 och 7–9 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* följs inom kommunen, i de delar tillsynen avser ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda. En kommun ska också ansvara för tillsynen över att enskilda inom kommunen har de tillstånd som krävs och att, om tillstånd har meddelats, villkoren för tillstånd är uppfyllda enligt artikel 6.3 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 7.3, 8.5, 9.1, 9.2 och 9.4 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* följs, i de delar tillsynen avser internetbaserade marknadsplatser.

8 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs för att *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013* ska följas.

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs för att *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* ska följas.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Rätt till information

9 §¹

Den myndighet som regeringen bestämmer och en kommun har rätt att begära ut information enligt artikel 8.4 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

10 §

Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nationell kontaktpunkt enligt artikel 9.2 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013*.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nationell kontaktpunkt enligt artikel 9.3 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

12 §

Den som bryter mot förbudet i artikel 4.1 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013* genom att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, utan att tillstånd enligt 3 § denna lag meddelats, döms till böter eller fängelse i högst ett år. Om gärningen begås av oaksamhet döms det till böter.

Den som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot förbudet i artikel 5.1 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* genom att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, utan att tillstånd enligt 3 § denna lag meddelats, ska dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Om ett brott enligt första stycket är att anse som grovt är straffet fängelse, lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen avsett särskilt stor mängd, annars varit av särskilt farlig art eller inneburit en betydande risk för att sprängämnesprekursorerna hade kunnat komma till brottslig användning.

13 §

Den som inte rapporterar misstänkta transaktioner eller försök till sådana eller betydande försvinnanden eller stölder i enlighet med artikel 9.3 eller 9.4 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013* döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Om gärningen begås av grov oaksamhet döms det till böter.

Till böter eller fängelse i högst sex månader ska den dömas som uppsåtligen eller av grov oaksamhet låter bli att

1. kontrollera en försäljning i enlighet med artikel 8.2 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* till en professionell användare eller en ekonomisk aktör,

2. rapportera misstänkta transaktioner eller försök till sådana i enlighet med artikel 9.1 eller 9.4 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*, eller

3. rapportera betydande försvinnanden eller stölder av en reglerad sprängämnesprekursor eller av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner i enlighet med artikel 9.5 eller 9.6 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

Tillståndsmyndighetens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

En kommuns tillsynsbeslut enligt denna lag får överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Övriga tillsynsbeslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

19 §

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande en förvaltningsmyndighet eller en kommun, får meddela föreskrifter om

1. uppgifter som en ansökan om tillstånd ska innehålla,

2. hantering av tillstånd,

3. erkännande av tillstånd som meddelats av de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater enligt artikel 7.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013,

4. tillsyn,

5. avgiftens storlek för tillstånd enligt denna lag, och

6. märkning av förpackningar som innehåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner.

Kommunen får meddela föreskrifter om avgifternas storlek enligt denna lag när det gäller kommunernas tillsynsverksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. erkännande av tillstånd som meddelats av de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater enligt artikel 6.7 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer,

2. tillsyn enligt 6 § andra stycket, och

3. avgiftens storlek för tillstånd enligt 3 § och tillsyn enligt 6 § andra stycket.

Regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillsyn enligt 6 § första stycket. En kommun får meddela föreskrifter om avgiftens storlek för tillsyn enligt 6 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2021.

3 Ärendet och dess beredning

Den 1 mars 2013 trädde Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 av den 15 januari 2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (2013 års EU-förordning) i kraft. Den tillämpades fullt ut från och med den 2 september 2014 och blev till alla delar bindande och direkt tillämplig i Sverige. Det krävdes dock vissa kompletterande bestämmelser. Den 2 september 2014 trädde därför lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer och förordningen (2014:880) om sprängämnesprekursorer i kraft.

Den 20 juni 2019 antogs en ny EU-förordning, benämnd Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013 (EU-förordningen). Den ska tillämpas fullt ut från och med den 1 februari 2021. EU-förordningen finns i *bilaga 1*.

Inom Justitiedepartementet har promemorian Kompletterande bestämmelser till ny EU-förordning om sprängämnesprekursorer (Ds 2019:17) utarbetats. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2019/02641/L4).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 5 mars 2020 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Lagrådets synpunkter har behandlats i avsnitt 6 och 6.6.1 samt i författningskommentaren. Bestämmelser har i huvudsak utformats i enlighet med Lagrådets förslag. I förhållande till lagrådsremissen har vissa språkliga ändringar gjorts.

4 Gällande rätt

4.1 2013 års EU-förordning

Huvudsakligen innebär 2013 års EU-förordning, som tillämpats fullt ut sedan den 2 september 2014, att de sprängämnesprekursorer som är listade i bilaga I till förordningen inte får tillhandahållas till samt införas, innehas, eller användas av enskilda personer. Ekonomiska aktörer som avser att tillhandahålla en enskild person sprängämnesprekursorer som omfattas av bilaga I ska därför se till att det på förpackningen tydligt anges genom märkning att enskilda personers förvärv, innehav eller användning av denna sprängämnesprekursor omfattas av vissa restriktioner. Medlemssta-

Prop. 2019/20:154 terna ges samtidigt möjlighet att besluta om undantag från förbudet genom antingen ett tillståndssystem eller ett registreringssystem.

Misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stöldar av de sprängämnesprekursorer som finns listade i bilaga I och II ska rapporteras av ekonomiska aktörer till den eller de nationella kontaktpunkter som medlemsstaterna ska inrätta.

2013 års EU-förordning innehåller även en bestämmelse om sanktioner som ger medlemsstaterna rätt att fastställa regler tillämpliga på överträdelser av den.

4.2 Lagen om sprängämnesprekursorer

Lagen om sprängämnesprekursorer innehåller kompletterande bestämmelser till 2013 års EU-förordning. Bland annat anges i 2 § att vissa uttryck i lagen har samma betydelse som definitionerna i artikel 3 i 2013 års EU-förordning. I 3 § regleras tillståndsgivningen för enskilda personer. I Sverige kan dessa endast få tillstånd för väteperoxid, nitrometan och salpetersyra, samt för blandningar som innehåller dessa ämnen, över de koncentrationsgränser som anges i bilaga I till 2013 års EU-förordning.

I 6–8 §§ regleras tillsynsverksamhet. En kommun ansvarar för tillsynen inom kommunen, men kan få hjälp från Polismyndigheten. En tillsynsmyndighet får meddela vissa förelägganden och har dessutom rätt att bland annat få tillträde till lokaler där ekonomiska aktörer bedriver sin verksamhet.

Det följer av 11 § att avgift får tas ut för tillståndsprövning och tillsyn enligt lagen.

I 12–16 §§ regleras straff och förverkande. Bland annat följer av 12 § att den som bryter mot förbudet i artikel 4.1 i 2013 års EU-förordning genom att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner utan att ha tillstånd enligt 3 § döms till böter eller fängelse i högst ett år. I andra stycket samma bestämmelse regleras grovt brott. Av 13 § lagen om sprängämnesprekursorer framgår att den som inte rapporterar misstänkta transaktioner eller försök till sådana eller betydande försvinnanden eller stöldar i enlighet med artikel 9.3 eller 9.4 i 2013 års EU-förordning döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Om gärningen begås av grov oaktsamhet döms det till böter. Det följer vidare av 14 § andra stycket att regleringen i lagen är subsidiär i förhållande till brottsbalken, lagen (2000:1225) om straff för smuggling och lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Det finns i 15 och 16 §§ vissa möjligheter till förverkande.

Regeringen ges i 4, 5 och 10 §§ rätt att bestämma tillståndsmyndighet och nationell kontaktpunkt enligt vissa artiklar i 2013 års EU-förordning. Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande en förvaltningsmyndighet eller en kommun, får också rätt att meddela vissa föreskrifter (19 §).

5 Beskrivning av de aktuella sprängämnesprekursorerna

Prop. 2019/20:154

Till EU-förordningen finns bilaga I och II som specificerar de reglerade sprängämnesprekursorerna, det vill säga de sprängämnesprekursorer som anges i dessa bilagor. Regleringen omfattar även blandningar av dessa ämnen. Det framgår av skälen till EU-förordningen att kriterierna för att fastställa vilka ämnen som ska ingå i bilaga I och II bland annat har varit den hotnivå och handelsvolym som finns för en berörd sprängämnesprekursor. Avgörande har dessutom varit möjligheten att fastställa en koncentrationsnivå under vilken en sprängämnesprekursor fortfarande kan användas för legitima ändamål men med betydligt lägre risk för olaglig tillverkning av sprängämnen.

Bilaga I omfattar nio ämnen som inte får tillhandahållas till eller införas, innehas eller användas av enskilda i koncentrationer som överstiger de som anges i bilagans kolumn 2. Det finns dock en möjlighet att ge tillstånd åt enskilda för vissa ämnen i bilaga I, upp till de koncentrationer eller gränsvärden som anges i kolumn 3. För ämnena i bilaga I, och för blandningar där dessa ämnen ingår, finns även ett krav på rapportering inom 24 timmar av misstänkta transaktioner samt av betydande försvinnanden och stölder. Ämnena som finns i bilaga I till EU-förordningen har utökats i förhållande till 2013 års EU-förordning. Numera återfinns svavelsyra och ammoniumnitrat i bilaga I (tidigare ingick dessa i bilaga II). I övrigt är ämnena desamma som i 2013 års EU-förordning. Regleringen av gränsvärdena har emellertid förändrats.

Bilaga II omfattar ytterligare nio relativt vanliga ämnen för vilka misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder ska rapporteras inom 24 timmar. Innehållet i bilaga II har förändrats i förhållande till 2013 års EU-förordning, utöver vad som framgår ovan, genom att magnesiumnitrat hexahydrat samt magnesium- och aluminiumpulver har tillkommit i uppräkningslistan.

6 Kompletterande svenska bestämmelser till EU-förordningen om sprängämnesprekursorer

EU-förordningar är, i enlighet med artikel 288 andra stycket i fördraget om EU:s funktionssätt, till alla delar bindande och direkt tillämpliga i varje medlemsstat. De ska tillämpas av domstolar och myndigheter i medlemsstaterna som direkt gällande rätt och de kan åberopas av enskilda. En EU-förordning får inte inkorporeras eller transformeras till nationell rätt och medlemsstaterna får inte utfärda bestämmelser i sådana frågor som regleras i en EU-förordning. I lagrådsremissens redogörelse kommer därför endast de artiklar beröras som föranleder kompletterande nationella lagändringar.

Det förekommer att EU-förordningar innehåller bestämmelser av direktivliknande karaktär som innebär en uppmaning till medlemsstaterna att anta nationella bestämmelser i vissa frågor. En EU-förordning hindrar inte heller att en medlemsstat inför regler av verkställande karaktär. Medlemsstaterna är vidare skyldiga att se till att det finns bestämmelser som gör att en EU-förordning kan tillämpas i praktiken och få effektivt genomslag.

Den aktuella EU-förordningen är alltså bindande och direkt tillämplig i Sverige. Det framgår också av artikel 23 i EU-förordningen. Den förutsätter dock att vissa kompletterande bestämmelser införs på nationell nivå. En del av dessa bestämmelser kräver lagform. De ändringar som behöver göras bör därför föras in i lagen om sprängämnesprekursorer.

Lagrådet framhåller att de upplysningsbestämmelser som föreslås i lagrådsremissen, när det gäller de medvetandehöjande åtgärder och erfarenhetsutbyten som beskrivs i artikel 10 och den rapporteringsskyldighet till kommissionen som återfinns i artiklarna 19–21 i EU-förordningen, inte är nödvändiga. De uppgifter som myndigheter kommer att åläggas är enligt Lagrådet av sådant slag att de ryms inom regeringens möjlighet att styra statliga förvaltningsmyndigheter under regeringen (jfr 12 kap. 1 § regeringsformen). Regeringen delar Lagrådets bedömning att detta kan regleras på förordningsnivå och lämnar därför inte längre några lagförslag i dessa delar

6.1 Lagtekniska frågor

Regeringens förslag: Samtliga hänvisningar i lag till 2013 års EU-förordning ska uppdateras till den nya EU-förordningen och – i förekommande fall – till nya artiklar.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 22 i EU-förordningen föreskrivs att 2013 års EU-förordning ska upphävas. De hänvisningar som gjorts i lagen om sprängämnesprekursorer till 2013 års EU-förordning måste därför anpassas till den nya EU-förordningen. Detsamma gäller hänvisningen i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.

Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Eftersom vissa av de aktuella lagbestämmelserna innehåller sanktionsbestämmelser har en statisk hänvisningsteknik valts.

Regeringens förslag: Professionell användare, internetbaserad marknadsplats och reglerad sprängämnesprekursor ska anges i den uppräkningsav begrepp som används i lagen om sprängämnesprekursorer. Definitionerna i övrigt ska anpassas till EU-förordningens nya utformning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget. *Tullverket* framhåller att den förändrade definitionen av enskild i den nya EU-förordningen kan leda till att det för myndigheten, i samband med kontroll vid inre gräns, kan bli svårt att avgöra om en juridisk person behöver sprängämnesprekursorer inom ramen för sin näringsverksamhet eller om det krävs tillstånd för den som enskild.

Skälen för regeringens förslag: Definitioner av de begrepp som används i EU-förordningen finns i artikel 3 i EU-förordningen. I artikel 3 har flera begrepp tillkommit i förhållande till definitionerna i 2013 års EU-förordning. Numera definieras även professionell användare, internetbaserad marknadsplats, reglerad sprängämnesprekursor och jordbruksverksamhet.

I EU-förordningen har dessutom flera begrepp fått ett annat innehåll. För merparten rör det sig endast om smärre uppdateringar. Definitionen av enskild har emellertid fått en annan innebörd. I 2013 års EU-förordning översattes samma engelska uttryck ("member of the general public") till enskild person. Begreppet enskild definieras nu som en fysisk eller juridisk person som agerar i syften som inte är knutna till hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. I 2013 års EU-förordning omfattades endast fysiska personer av begreppet enskild person. Kommissionen har anfört, när den presenterade sitt förslag till en ny EU-förordning, att det har visat sig vara en brist att juridiska personer kunnat förvärva dessa sprängämnesprekursorer trots att ämnena inte har behövts inom ramen för deras näringsverksamhet. Som *Tullverket* anför kan denna ändring leda till en del svåra avvägningar, bland annat i samband med kontrollen vid inre gräns. I skälen till EU-förordningen ges dock vissa förtydliganden kring den gränsdragningsproblematik som *Tullverket* pekar på. Det framgår bland annat av skälen att skillnaden mellan professionella användare, som får införa, inneha och använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, och enskilda, som inte får det, beror på om denne avser att använda ämnet i syften som är knutna till personens näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke, såsom skogsbruk, jordbruksverksamhet och trädgårdsnäring. Det får därför i varje enskilt fall avgöras om den juridiska personen eller fysiska personen ska använda ämnet inom ramen för sin näringsverksamhet.

För att det inte ska råda något tvivel om att de begrepp som används i lagen om sprängämnesprekursorer är desamma som i EU-förordningen bör bestämmelsen som innehåller uttrycket i lagen anpassas till den nya EU-förordningen. Det finns dessutom skäl att lägga till fler begrepp – nämligen professionell användare, internetbaserad marknadsplats och reglerad sprängämnesprekursor – i uppräkningsavdelningen, då dessa numera kommer att omnämnas i lagen.

6.3 Förbudet för enskilda och undantaget i form av ett tillståndssystem

6.3.1 Den svenska regleringen kring ett tillståndssystem

Regeringens förslag: Enskilda ska även kunna få tillstånd för att förvärva, införa, inneha eller använda svavelsyra.

Tillståndssystemets utformning ska anpassas till att det numera finns övre gränsvärden för beviljande av tillstånd.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget. *Åklagarmyndigheten* framhåller, utifrån den omständigheten att antalet sprängdåd har ökat i Sverige under de senaste åren, att det kan framstå som motsägelsefullt att enskildas möjligheter att förvärva sprängämnesprekursorer utökas men myndigheten anser samtidigt att de skäl som framförts för ett enskilda ska kunna förvärva svavelsyra framstår som godtagbara. *Svenska Modellbåtsförbundet* anför bland annat att klubbar, arrangörer och förbund bör kunna ansöka om tillstånd och att även de utan tillstånd bör kunna använda ämnena om det sker under uppsikt av någon som har tillstånd.

Skälen för regeringens förslag: Sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, det vill säga ämnena som anges i bilaga I över gränsvärdena i kolumn 2, får enligt EU-förordningen inte tillhandahållas till eller införas, innehas eller användas av enskilda. Huvudregeln enligt artikel 5.1 i EU-förordningen är alltså ett totalförbud för enskilda. En medlemsstat får dock enligt artikel 5.3 bibehålla eller inrätta ett tillståndssystem som medger att vissa sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, och som inte överstiger de övre gränsvärdena för beviljande av tillstånd i kolumn 3 i bilaga I, tillhandahålls till eller införs, innehas eller används av enskilda. Av bilaga I framgår att tillståndssystem kan inrättas för väteperoxid, nitrometan, salpetersyra och svavelsyra. Tillstånd ska nämligen endast beviljas för ämnen där en legitim användning finns för enskilda. Tillstånden ska i enlighet med artikel 6 utfärdas av en ansvarig myndighet i den medlemsstat där en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner är tänkt att förvärfvas, införas, innehas eller användas.

Det finns alltså en möjlighet att föreskriva undantag från förbudet när det gäller vissa av ämnena genom att inrätta ett tillståndssystem. Ett sådant undantag finns redan i dag i 3 § lagen om sprängämnesprekursorer för väteperoxid, nitrometan och salpetersyra. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är tillståndsmyndighet enligt 2 § förordningen om sprängämnesprekursorer. Undantaget har införts för att göra det möjligt för enskilda som har legitima behov av de tre ämnena att även fortsättningsvis få tillgång till dessa. Det finns fortsatt starka skäl för en sådan reglering. Ett system som bygger på att enskilda ska söka tillstånd för att få förvärva, införa, inneha eller använda aktuella sprängämnesprekursorer bidrar nämligen till att EU-förordningens brottsförebyggande syfte uppnås genom att det då sker en kontroll av vilka som får tillgång till de aktuella

ämnena och vad personerna avser att använda dessa till, samt vilka kvantiteter av ämnena som enskilda får tillgång till (prop. 2013/14:144 s. 76 f.).

Motsvarande skäl gör sig också gällande i fråga om möjligheten att förvärva, införa, inneha eller använda svavelsyra. Som *Åklagarmyndigheten* pekar på kan det förvisso framstå som motsägelsefullt att ge enskilda rätt att få tillstånd även för svavelsyra. Samtidigt finns det i dag i lagen om sprängämnesprekursorer inget tillståndskrav, än mindre ett förbud mot, att använda svavelsyra. Det finns dessutom redan en möjlighet för privatpersoner att få tillstånd för att använda svavelsyra enligt annan kemikalielagstiftning. För att behålla en symmetri i de olika tillståndssystemen, bör tillstånd för svavelsyra även kunna ges enligt lagen om sprängämnesprekursorer. Det är alltså inte fråga om att utöka möjligheterna för enskilda att förvärva svavelsyra i förhållande till vad som gäller i dag.

Avgörande för om klubbar, arrangörer och förbund, så som *Svenska Modellbåtsförbundet* önskar, kan ansöka om tillstånd vid tävlingar blir om de omfattas av definitionen av enskilda (se avsnitt 6.2). Det är en bedömning som MSB måste göra i det enskilda fallet. Tillstånd är dock personliga för den som ansökt om tillståndet. Det är därför inte möjligt att låta andra deltagare vid till exempel en tävling omfattas av en enskilds tillstånd bara för att utövningen sker under uppsikt av tillståndsinnehavaren. För enskilda som inte har tillstånd gäller ett totalförbud för att bland annat använda ämnena. Är klubbarna, arrangörerna och förbunden att bedöma som professionella användare finns inget tillståndskrav för deras användning.

Genom att övre gränsvärden för beviljande av tillstånd har införts i kolumn 3 i bilaga I inskränks möjligheten för enskilda att få tillstånd för de nu aktuella ämnena, med undantag för nitrometan där det övre gränsvärdet är 100 procent. Detta övre gränsvärde innebär att tillståndshavare inte får förvärva, införa, inneha eller använda de aktuella sprängämnesprekursorerna över detta värde. Där råder det alltså ett totalt förbud för enskilda.

Möjligheten att få tillstånd till dessa ämnen begränsas också genom att definitionen av enskilda i artikel 3.8 i EU-förordningen har utökats till att omfatta även juridiska personer som inte är professionella användare enligt artikel 3.9 (se avsnitt 6.2). Det innebär att en del näringsidkare kommer behöva ansöka om tillstånd för fortsatt användning av vissa sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner.

Sammanfattningsvis behöver lagen om sprängämnesprekursorer uppdateras dels för att ge möjlighet att ge tillstånd för att förvärva, införa, inneha eller använda svavelsyra, dels för att anpassa regleringen till den begränsning som nu finns genom de övre gränsvärdena.

6.3.2 Tullverket ska inte längre pekas ut som behörig myndighet för införsel

Regeringens förslag: Regeringen ska inte längre utse behörig myndighet vid införsel enligt 2013 års EU-förordning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget. *Tullverket* framhåller att myndigheten även i fortsättningen kommer ha befogenhet att kontrollera sprängämnesprekursorer enligt lagen om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen och kan därmed fortsatt ingripa vid införsel som sker i strid mot förbud i artikel 5.1 i EU-förordningen.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 4.6 i 2013 års EU-förordning finns en reglering som behandlar införseln av sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner till en medlemsstat som gjort undantag från förbudet, bland annat genom att tillämpa ett tillståndssystem. Om en enskild person avser att till en medlemsstat införa en tillståndspliktig sprängämnesprekursor krävs enligt artikeln att personen erhållit och på begäran från den behöriga myndigheten kan uppvisa ett tillstånd som är giltigt i den medlemsstat till vilken införseln sker. Regeringen ges i lagen om sprängämnesprekursorer rätt att utse en behörig myndighet för denna införsel, vilket också sker i förordningen om sprängämnesprekursorer där Tullverket pekas ut.

Någon artikel som motsvarar artikel 4.6 finns inte i den nya EU-förordningen. Bestämmelserna i lagen om sprängämnesprekursorer måste därför upphävas. I stället gäller framöver den allmänna regleringen i artikel 5.3 om att enskilda ska erhålla och på begäran uppvisa ett tillstånd för att förvärva, införa, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner. Sådana tillstånd ska i enlighet med artikel 6 utfärdas av en ansvarig myndighet i den medlemsstat där en sprängämnesprekursor är tänkt att – såvitt nu av intresse – införas. Ett sådant tillstånd utfärdas i Sverige som framgår ovan av MSB. Dessutom finns, som *Tullverket* påpekar, regleringen i lagen om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen som ger Tullverket rätt att ingripa vid införsel som sker i strid med förbudet i artikel 5.1 i EU-förordningen. Tullverket kan således fortsatt agera vid införsel av sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner.

6.4 Information till distributionskedjan

Regeringens förslag: Regleringen om märkning ska utgå ur lagen om sprängämnesprekursorer.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget. *Malmö kommun* ifrågasätter emellertid att reglerna om märkning har tagits bort i EU-förordningen och ersatts av ett krav på information till distributionskedjan då det resulterar i en mindre konkret reglering och då ändringen innebär mindre tydliga förutsättningar för tillsyn. *Byggmaterielhandlarna* föreslår att leverantörerna får ett ansvar att tydligt redovisa produkter som innehåller reglerade sprängämnesprekursorer så att handeln dels lättare vet när de ska kontrollera köpare av berörda produkter, dels kan förmedla korrekt information till sina kunder.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 7.1 i EU-förordningen föreskrivs att en ekonomisk aktör, som tillhandahåller en annan ekonomisk aktör en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner, ska infor-

mera den senare att enskildas förvärv, införsel, innehav och användning av denna sprängämnesprekursor omfattas av restriktioner enligt artikel 5.1 och 5.3. Ekonomiska aktörer som tillhandahåller en annan ekonomisk aktör en reglerad sprängämnesprekursor ska även informera om rapporteringskyldigheten i artikel 9.

En ekonomisk aktör är enligt artikel 3.10 i EU-förordningen en fysisk eller juridisk person eller offentligt organ eller grupp av sådana personer eller organ som tillhandahåller reglerade sprängämnesprekursorer på marknaden, antingen offline eller online, inklusive på internetbaserade marknadsplatser. Definitionen omfattar alltså bland annat leverantörer, vilket innebär att *Byggmaterialhandlarnas* synpunkt är tillgodosedd.

Artikel 7.1 anger inte hur informationen ska vidareförmedlas. Detta innebär alltså att det inte längre finns krav, som i artikel 5 i 2013 års EU-förordning, att informationen ska förmedlas genom just märkning. Även om regeringen har viss förståelse för *Malmö kommuns* synpunkt, har kommissionen framhållit att det har visat sig att information inte har överförts till hela distributionskedjan på ett tillfredsställande sätt enligt den nuvarande regleringen. En medlemsstat får dessutom inte utfärda bestämmelser som inte regleras i eller går emot EU-förordningen (se avsnitt 6).

De ekonomiska aktörer som säljer till professionella användare eller enskilda med tillstånd bör, enligt skälen till EU-förordningen, kunna förlita sig på den information som gjorts tillgänglig i tidigare led i distributionskedjan. Regeringen delar *Malmö kommuns* uppfattning att detta är viktigt. Alla ekonomiska aktörer i kedjan måste därför informera mottagaren om detta regelverk, till exempel genom att förse en förpackning med en lämplig etikett eller genom att ta med informationen i det säkerhetsdatablad som sammanställs i enlighet med bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach-förordningen). Kommissionen har framhållit att de ekonomiska aktörerna är bäst lämpade att avgöra hur informationen ska förmedlas. De har också erfarenhet av att informera varandra längs distributionskedjan enligt annan reglering.

Regleringen i artikel 7.1 som sådan kräver inga kompletterande svenska bestämmelser, men den kompletterande bestämmelse som i dag finns kring märkning måste tas bort.

6.5 Kontroll vid försäljning

Regeringens förslag: Den myndighet som regeringen bestämmer och en kommun ska ha rätt att begära ut den information som ekonomiska aktörer ska spara vid försäljning av sprängämnesprekursorer till enskilda, professionella användare och andra ekonomiska aktörer.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget. *Datainspektionen* påtalar att behandling av personuppgifter sker av ekonomiska aktörer i dessa situationer, varför det i samband med utveckling av tekniska system och lösningar behöver göras en noggrann integritets- och säkerhetsanalys av hur behandlingen ska utföras i syfte att minska

Prop. 2019/20:154 otillbörliga integritetsintrång. *Malmö kommun* framhåller att skyldigheterna i artikel 8 i EU-förordningen ställer höga krav på kunskapsnivån hos de ekonomiska aktörerna.

Skälen för regeringens förslag: I EU-förordningen införs i artikel 8 ett krav på att utökade kontroller ska göras av ekonomiska aktörer vid försäljning av sprängämnesprekursorer till enskilda, professionella användare och andra ekonomiska aktörer. Som *Malmö kommun* anför ställer skyldigheterna i artikel 8 i EU-förordningen höga krav på kunskapsnivån hos de ekonomiska aktörerna.

Av artikel 8.1 framgår att en ekonomisk aktör som tillhandahåller en enskild en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner för varje transaktion ska kontrollera identiteten hos och tillståndet för den enskilda samt på tillståndet ange mängden som inköpts av den sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner. För svensk del kommer detta att innebära att ekonomiska aktörer ska kräva att tillstånd uppvisas innan de tillhandahåller enskilda väteperoxid, nitrometan, svavelsyra och salpetersyra över de koncentrationsgränser som anges i kolumn 2 i bilaga I till EU-förordningen.

Artikel 8.2 föreskriver vidare att i syfte att kontrollera att en potentiell kund är en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör, ska den ekonomiska aktör som tillhandahåller en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner för varje transaktion begära viss i EU-förordningen angiven information. Kraven lättas något genom att en kontroll inte behöver göras av den potentiella kunden om sådan redan har ägt rum inom den tolv månadersperiod som föregår datumet för transaktionen, förutsatt att transaktionen inte väsentligen skiljer sig från tidigare transaktioner. För att kontrollera den avsedda användningen av en sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, ska den ekonomiska aktören, enligt artikel 8.3, bedöma om användningen är förenlig med den potentiella kundens näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. Den ekonomiska aktören får vägra transaktionen om den har rimliga skäl att ifrågasätta att användningen är legitim eller att den enskildas avsikter med användningen är legitima. Den ekonomiska aktören ska då rapportera sådana transaktioner eller försök till transaktion i enlighet med artikel 9.

I syfte att bland annat förebygga, förhindra och upptäcka olaglig tillverkning av sprängämnen ska ekonomiska aktörer dessutom, enligt artikel 8.4 i EU-förordningen, spara den information som anges i artikel 8.1 och 8.2 i 18 månader från och med den dag då transaktionen ägde rum. Som *Datainspektionen* påtalar sker då en behandling av personuppgifter, varför de ekonomiska aktörerna bör göra en noggrann integritets- och säkerhetsanalys för att minska otillbörliga integritetsintrång. Kundförsäkran i bilaga IV till EU-förordning kan fungera som underlag för de ekonomiska aktörerna vid sparandet av uppgifter från professionella användare och andra ekonomiska aktörer. Användningen av bilagan är dock frivillig. Under den period som informationen sparas ska den ställas till förfogande för tillsyn på begäran av de nationella tillsynsmyndigheterna eller brottsbekämpande myndigheter.

Det saknas någon motsvarighet till artikel 8.4 i 2013 års EU-förordning. Det krävs därför kompletterande nationella bestämmelser kring vilka myndigheter som ska få ta del av de uppgifter som de ekonomiska aktörerna

sparar vid en transaktion. Det är lämpligt att regeringen bemyndigas att utse de aktuella myndigheterna. Även en kommun bör få ta del av de uppgifter som de ekonomiska aktörerna sparar vid en transaktion.

Prop. 2019/20:154

6.6 Tillsyn av EU-förordningens tillämpning

6.6.1 Kommuner ska fortsätta att vara tillsynsmyndigheter

Regeringens förslag: Kommunernas tillsynsansvar ska anpassas till de utökade krav som ställs i EU-förordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges Kommuner och Regioner* (tidigare *Sveriges Kommuner och Landsting*) och *Stockholms kommun* ifrågasätter hur kommunernas tillsyn över artikel 5 och 6 i EU-förordningen är tänkt att utövas i praktiken, bland annat då kommunerna i dag inte utövar någon tillsyn över enskilda. *Sveriges Kommuner och Regioner* är tveksamma till uppgiften att kommunerna ska utöva tillsyn på privatpersoner och anser att i sådant fall bör ställas krav på MSB att underrätta kommunerna om varje tillstånd som meddelas eller återkallas inom kommunens geografiska tillsynsområde. *Malmö kommun*, som är positiv till fortsatt ansvar för tillsynen över professionella användare och ekonomiska aktörer, framhåller att endast begränsad tillsyn utövas i dag mot icke-professionella aktörer och att det kan bli svårt att säkerställa att artikel 5 i den nya EU-förordningen efterlevs till fullo. *Nacka kommun*, som konstaterar att tillsynen ligger nära kommunens kemikalietillsyn enligt miljöbalken, anför bland annat att kommunerna behöver stöd från MSB för att kartlägga verksamheter som behöver tillsyn och med en tydlig vägledning för hur tillsynen ska utformas. *Helsingborgs kommun* uppger att det är oklart hur tillsynen ska bedrivas, men pekar på att kommissionen ska tillhandahålla riktlinjer för genomförandet av tillsyn. *Bohus Räddningstjänstförbund* anser att tillsynen bör göras ihop med tillsyn enligt kemikalielagstiftningen. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Regleringen i EU-förordningen och dagens reglering

I artikel 11 i EU-förordningen ställs krav på att behöriga myndigheter har utsetts för tillsynen av om artiklarna 5–9 tillämpas korrekt. Det innebär att tillsyn ska utövas över förbudet när det gäller tillhandahållande, införsel, innehav och användning av sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner och tillståndssystemet (artikel 5), tillståndsprövningen (artikel 6) och informationen till distributionskedjan (artikel 7). Tillsyn ska också utövas över kontrollen vid försäljning (artikel 8) och rapporteringen av misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder (artikel 9).

Enligt lagen om sprängämnesprekursorer har en kommun i dag ansvar för tillsyn över kravet på märkning av förpackningar och kravet på att tillstånd uppvisas vid varje transaktion med sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner. En tillsynsmyndighet får enligt lagen om sprängämnesprekursorer meddela vissa förelägganden, med eller utan vite, och har dessutom rätt att bland annat få tillträde till lokaler där ekonomiska aktörer bedriver sin verksamhet.

En ny utformning av den kommunala tillsynen

Som anförts i tidigare lagstiftningsarbete (prop. 2013/14:144 s. 86 f.), och även av *Nacka kommun*, krävs ofta att tillsynen är lokalt förankrad för att den ska bli effektiv. De ekonomiska aktörerna – som merparten av tillsynen avser – är visserligen relativt få till antalet men spridda över hela landet. Kommunerna har dessutom en bred erfarenhet av tillsynsverksamhet och en god lokalkännedom. Som *Nacka kommun* och *Bohus Räddningstjänstförbund* anger kan tillsynen utövas tillsammans med annan kommunal tillsyn enligt kemikalielagstiftningen. Detta talar starkt för att kommunerna fortsatt bör ansvara för tillsynen över ekonomiska aktörer, även om den nu utökas. Detsamma gäller för tillsynen över professionella användare.

När det gäller ansvaret för tillsyn över enskilda anför *Stockholms kommun*, *Malmö kommun* och *Sveriges Kommuner och Regioner* att kommunerna har begränsade erfarenheter av sådan tillsyn. Samtidigt har kommunerna redan i dag tillsyn över kravet på att tillstånd uppvisas vid varje transaktion med sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, vilket berör enskilda. Vidare bygger även tillsynen över enskilda på god lokalkännedom. Tillsynen är dessutom nära kopplad till annan tillsyn som föreskrivs i den nya EU-förordningen.

Nacka kommun påtalar i detta sammanhang att MSB bör åläggas att ta fram en tydlig vägledning. Som framgår av promemorian föreslås att MSB ska utses av regeringen att ansvara för medvetandehöjande åtgärder och erfarenhetsutbyte. MSB bistår dessutom redan i dag kommunerna med viss vägledning, vilket regeringen utgår från kommer att fortsätta. Det finns därför för närvarande inte någon anledning att ålägga MSB ytterligare skyldigheter i detta sammanhang. Den kartläggning som behövs i kommunerna för att tillsynen ska bli effektiv görs lämpligen på kommunal nivå där lokalkännedomen finns. Det finns dock skäl för MSB, som *Sveriges Kommuner och Regioner* pekar på, att underrätta berörda kommuner om tillstånd som meddelas eller återkallas. En sådan ordning skulle underlätta för kommunernas tillsynsverksamhet och kan regleras på förordningsnivå.

Malmö kommun, *Nacka kommun*, *Stockholms kommun* och *Sveriges Kommuner och Regioner* framhåller vidare att det är oklart hur tillsynen ska utövas i praktiken. Kommunerna har, som framgår ovan, redan i dag tillsyn över kravet på att tillstånd uppvisas vid varje transaktion med sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner. Som dessutom framgår av 6 § lagen om sprängämnesprekursorer ska kommunernas tillsyn endast bedrivas inom den egna kommunen. Det utökade tillsynsansvaret enligt artikel 11 innebär därför inte att en kommun till exempel ska överpröva den bedömning som MSB har gjort när myndigheten har med-

delat ett tillstånd enligt artikel 6. Ett sådant beslut får i stället överklagas av en enskild. Däremot kan en kommun inom ramen för sin tillsyn upptäcka att en tillståndsinnehavare inte längre uppfyller villkoren för tillståndet eller att en enskild använt ett ogiltigt tillstånd. Kommunen ska då kontakta MSB och i vissa fall även Polismyndigheten.

Lagrådet anför i detta sammanhang att artikel 6 inte innehåller några handlingsregler för vare sig ekonomiska aktörer, professionella användare eller enskilda, utan huvudsakligen reglerar förutsättningarna för att medlemsstaterna ska kunna meddela tillstånd till förvärv av eller annan befattning med sprängämnesprekursorer. Avsikten med en hänvisning till artikel 6 är enligt *Lagrådet* uppenbarligen inte att en kommun ska utöva tillsyn över tillståndsförfarandet, utan avsikten torde i stället vara att kommunen ska utöva tillsyn över att enskilda har de tillstånd som krävs och att, när tillstånd har getts, villkoren för dessa är uppfyllda. Regeringen delar *Lagrådets* bedömning och anser att det av lagtexten bör framgå att en kommuns tillsyn bör avse att enskilda inom kommunen har de tillstånd som krävs och att, om tillstånd har meddelats, villkoren för tillstånd är uppfyllda enligt artikel 6.3 i EU-förordningen.

Vidare innebär en kommuns tillsynsansvar över artikel 9 inte att en kommun måste rapportera misstänkta transaktioner, utan endast att kommunen till exempel ska kontrollera att en ekonomisk aktör har rapporterat en sådan misstänkt transaktion enligt artikel 9.1.

Kommissionen ska enligt artikel 12 ta fram och uppdatera riktlinjer för hur tillsynen ska gå till, vilket regeringen – och även *Helsingborgs kommun* – anser bör bidra till att undanröja de oklarheter som finns i dag kring hur tillsynen ska gå till. Den vägledning som bland annat *Nacka kommun* efterlyser bör alltså i stor utsträckning kunna finnas i dessa riktlinjer, som framöver även kommer översättas till svenska. De oklarheter som likväl kvarstår för kommunerna när det gäller tillsynen torde vara närmast av praktisk natur och får lösas inom ramen för den faktiska tillsynen.

Sammantaget bör kommunerna få ett tillsynsansvar över ekonomiska aktörer, enskilda och professionella användare. Eftersom det rör sig om en utökad förpliktelse för kommunerna bör bestämmelsen i lagen om sprängämnesprekursorer anpassas till den nya uppgiften. Med anledning av *Lagrådets* synpunkt bör kommunernas åtaganden när det gäller artikel 6 också förtydligas.

6.6.2 Tillsynsmyndighet för internetbaserade marknadsplatser

Regeringens förslag: Regeringen ska utse en behörig myndighet för utövande av tillsyn över internetbaserade marknadsplatser.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget, annat än att *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Stockholms kommun* och *Malmö kommun* är positiva till förslaget. *Malmö kommun* framhåller samtidigt behovet av samarbete mellan kommunerna och MSB när det gäller de internetbaserade marknadsplatsernas lagerhållning samt i de fall där marknadsplatserna även har en butik.

Skälen för regeringens förslag: En internetbaserad marknadsplats tillhandahåller enligt artikel 3.11 i EU-förordningen en mellanhandstjänst som gör det möjligt att utföra transaktioner avseende reglerade sprängämnesprekursorer för ekonomiska aktörer, å ena sidan, och enskilda, professionella användare eller andra ekonomiska aktörer, å andra sidan. Transaktionen sker då genom online-försäljning eller tjänsteavtal, antingen på en internetbaserad marknadsplats webbplats eller på en ekonomisk aktörs webbplats som utnyttjar datatjänster som tillhandahålls av den internetbaserade marknadsplatsen.

Det föreskrivs i artikel 7.3 i EU-förordningen att en internetbaserad marknadsplats ska vidta åtgärder för att säkerställa att dess användare känner till sina skyldigheter enligt EU-förordningen när de tillhandahåller reglerade sprängämnesprekursorer via marknadsplatsens tjänster. En internetbaserad marknadsplats ska också, enligt artikel 8.5, vidta åtgärder för att hjälpa till att säkerställa att dess användare uppfyller sina skyldigheter enligt artikel 8 när de tillhandahåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner via marknadsplatsens tjänster. Det framgår vidare av artikel 9.1, 9.2 och 9.4 att internetbaserade marknadsplatser, likt ekonomiska aktörer, bland annat måste ha rutiner för att förhindra, förebygga, upptäcka och rapportera misstänkta transaktioner. Kraven i dessa delar på de internetbaserade marknadsplatserna får dock inte, så som framgår av skälen till EU-förordningen, utgöra en allmän övervakningsskyldighet enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden.

Till skillnad från tillsynen över ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda finns inget som talar för att en lokalt förankrad tillsyn är en nödvändighet när det gäller internetbaserade marknadsplatser. Dessa marknadsplatser är sällan knutna till en viss geografisk plats på sådant sätt som andra typer av näringsidkare och privatpersoner är. I stället talar starka skäl för att tillsynen blir mer effektiv om en centralt organiserad myndighet får denna uppgift, särskilt i ljuset av att kommissionen har framhållit att tillsynen över just internetbaserade marknadsplatser är ett prioriterat område. Regeringen bör därför i stället utse en behörig myndighet som kan fullgöra denna uppgift. Som *Malmö kommun* anför bör emellertid ansvarig myndighet samarbeta med de kommuner där dessa marknadsplatser har sin lagerhållning och där eventuella butiker finns för att underlätta utövandet av tillsynen.

6.6.3 Överklagande av tillsynsmyndigheters beslut

Regeringens förslag: Beslut av den tillsynsmyndighet som regeringen utser ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Överklagandebestämmelsen ska i övrigt anpassas till att det inte längre är enbart kommuner som är tillsynsmyndigheter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget. *Länsstyrelsen Skåne* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: En kommuns tillsynsbeslut har en sådan karaktär att det fortsatt bör kunna överklagas. I likhet med vad som gäller enligt en stor del av den lagstiftning enligt vilken kommunerna bedriver tillsyn bör beslut kunna överklagas till länsstyrelsen (prop. 2013/14:144 s. 104). Länsstyrelsens beslut ska fortsatt få överklagas till allmän förvaltningsdomstol och prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten. När det gäller kommunernas tillsynsbeslut finns det inte skäl att ändra den reglering som redan finns i lagen om sprängämnesprekursorer.

Regeringen ska utse en behörig myndighet för utövandet av tillsyn över internetbaserade marknadsplatser. Det föreslås i promemorian att MSB ska utses till en sådan tillsynsmyndighet. Beslut av myndigheten inom ramen för denna tillsyn gentemot de internetbaserade marknadsplatserna har, likt kommunernas beslut, en sådan karaktär att de bör kunna överklagas. Dessa beslut bör dock, till skillnad från kommunernas beslut, inte överklagas till länsstyrelsen. MSB:s tillståndsbeslut överklagas i dag till allmän förvaltningsdomstol. Det är därför lämpligt att även tillsynsbesluten överklagas dit. Lagen om sprängämnesprekursorer ska alltså ändras i dessa delar. Bestämmelsen i övrigt bör också anpassas till att det inte längre är enbart kommuner som är tillsynsmyndigheter.

6.7 Föreskrifter om tillsyn och avgifter

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avgiftens storlek när det gäller tillsyn.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges Kommuner och Regioner, Stockholms kommun och Malmö kommun* ställer sig frågande till varför föreskriftsrätt behövs för kommunerna när det gäller tillsynen. *Svenska Modellbåtsförbundet* anför att tillstånd och tillsyn bör vara avgiftsfritt för hobbyutövare. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 6.4 i EU-förordningen, som motsvarar artikel 7.3 i 2013 års EU-förordning, får den behöriga myndigheten kräva att de som ansöker om tillstånd betalar en ansökningsavgift. Denna får inte överstiga kostnaderna för att behandla ansökan. Som konstaterats i tidigare lagstiftningsarbete bör utgångspunkten vid ställningstagande till hur kostnader som uppkommer vid tillståndsmyndighetens verksamhet ska finansieras – trots *Svenska Modellbåtsförbundets* synpunkt – vara att den som orsakar kostnaden också ska betala för den (prop. 2013/14:144 s. 93). Det finns redan en bestämmelse i lagen om sprängämnesprekursorer som anger att avgift får tas ut för tillståndsprövning samt ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgiftens storlek.

I avsnitt 6.6.1 föreslås nu att kommunernas tillsynsansvar ska utökas och omfatta all tillsyn, med undantag för internetbaserade marknadsplatser som MSB föreslås ansvara för. Utgångspunkten vid tillsyn bör, liksom vad gäller tillståndsprövning, vara att den som orsakar kostnaden också ska betala för den. När det gäller avgiftskonstruktionen för tillsynsavgifter bör

Prop. 2019/20:154 bland annat, vilket framförts i tidigare lagstiftningsärenden, beaktas att avgifterna ska motsvaras av en tydlig motprestation från tillsynsorganets sida, stödja syftet med tillsynen och ge incitament till avsedda beteenden hos tillsynsorganet och objektansvariga samt vara enkla, lättbegripliga och förutsägbara för de objektansvariga (prop. 2013/14:144 s. 94). Dessa kriterier bedöms fortsatt kunna uppfyllas i fråga om avgifter för tillsynen. Bestämmelsen i lagen om sprängämnesprekursorer, som anger att avgift får tas ut för tillsynen, bör därför fortsatt gälla. I dag får endast kommuner meddela föreskrifter om avgiftens storlek när det gäller kommuners tillsynsverksamhet. Regeringen och den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över de internetbaserade marknadsplatserna bör därför också ges möjlighet att meddela föreskrifter om avgiftens storlek för tillsyn.

Sveriges Kommuner och Regioner, Stockholms kommun och Malmö kommun ställer sig frågande till varför kommuner även bör få meddela föreskrifter när det gäller tillsyn. Kommuner har dock redan i dag möjlighet att meddela sådana föreskrifter. Det kan inte uteslutas att det fortsatt finns ett behov hos vissa kommuner att få meddela föreskrifter också när det gäller tillsynen. Som framgår av bestämmelsen måste inte heller en kommun meddela sådana föreskrifter. Regeringen anser därför att normgivningsbemyndigandet inte ska ändras i den delen.

6.8 Sanktionsbestämmelser

6.8.1 Förbudet mot vissa sprängämnesprekursorer

Regeringens förslag: Straffskalan ska vara densamma för uppsåtliga och oaktsamma överträdelser av förbudet att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Byggmaterialhandlarna* ifrågasätter att en person som är anställd i en butik blir straffansvarig för att tillhandahålla sprängämnesprekursorer till en kund som inte har tillstånd. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 13 ska medlemsstaterna fastställa sanktioner för överträdelser av EU-förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dessa sanktioner tillämpas. Det är förbjudet enligt artikel 5.1 i EU-förordningen att tillhandahålla sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner till enskilda liksom för enskilda att införa, inneha eller använda dessa. Så som redogjorts för i avsnitt 6.3.1 kommer samtliga ämnen i bilaga I till EU-förordningen, utom väteperoxid, nitrometan, salpetersyra och svavelsyra, att fortsatt omfattas av detta förbud i Sverige. Att bryta mot förbudet innebär alltså en överträdelse av EU-förordningen. Detsamma gäller att förvärva, införa, inneha eller använda dessa ämnen utan tillstånd.

Genom artikel 5.3 i EU-förordningen får medlemsstaterna, som tidigare nämnts, bibehålla eller inrätta ett tillståndssystem som medger att vissa

sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner undantas från förbudet. Att i Sverige tillhandahålla väteperoxid, nitrometan, salpetersyra och svavelsyra över de koncentrationsgränser som gäller i kolumn 2 i bilaga I till EU-förordningen till någon som har tillstånd är alltså inte en överträdelse av EU-förordningen. Däremot utgör motsvarande hantering av de aktuella ämnena utan att tillstånd har meddelats en sådan överträdelse som medlemsstaterna har att sanktionera enligt artikel 13 (jfr prop. 2013/14:144 s. 96).

Av lagen om sprängämnesprekursorer framgår att den som bryter mot förbudet i artikel 4.1 i 2013 års EU-förordning genom att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner utan att ha tillstånd döms till böter eller fängelse i högst ett år. Detta omfattar alltså även den ovan beskrivna hanteringen av ämnena utan tillstånd. I den nya EU-förordningen regleras detta förbud i artikel 5.1. För att markera allvaret i överträdelsen bör den fortsatt sanktioneras straffrättsligt i lagen. Det bör också finnas en möjlighet att utkräva ansvar för grovt brott och för oaktsamhetsbrott. Det finns dock inte skäl att ha en särskild straffskala för brott som begås av oaktsamhet.

Straffansvaret när det gäller den som tillhandahåller sprängämnesprekursorer riktar sig mot den som rent faktiskt säljer ämnena, till exempel en anställd i en butik. *Byggmaterialhandlarna* ifrågasätter den ordningen, men regeringen konstaterar att det redan i dag är straffbelagt (prop. 2013/14:144 s. 96–99) – låt vara att svavelsyra numera också omfattas av regleringen. Det saknas skäl att ändra denna ordning.

Även införsel av förbjudna sprängämnesprekursorer eller av tillståndspliktiga sprängämnesprekursorer av en enskild som saknar tillstånd, bör av de skäl som anförts ovan fortsatt sanktioneras straffrättsligt. Straffbestämmelserna i lagen om straff för smuggling är i dessa fall tillämpliga (prop. 2013/14:144 s. 97).

6.8.2 Kravet på kontroll vid försäljning till professionella användare och andra ekonomiska aktörer

Regeringens förslag: Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet låter bli att kontrollera en försäljning av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner till en professionell användare eller en ekonomisk aktör ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 8.2 i EU-förordningen följer att en ekonomisk aktör, vid tillhandahållandet av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner till en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör, för varje transaktion ska begära viss i EU-förordningen angiven information i syfte att kontrollera att en potentiell kund faktiskt är en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör. I artikel 8.3 utvecklas bland annat hur denna bedömning ska gå till. Det är en överträdelse av EU-förordningen om ekonomiska aktörer inte kontrol-

lerar på föreskrivet sätt. Artikel 9 ger emellertid under vissa förutsättningar möjlighet till undantag om en sådan kontroll redan har ägt rum under den tolv månadersperiod som föregått datumet för transaktionen.

För att understryka vikten av kravet på kontroller av professionella användare och ekonomiska aktörer vid en försäljning bör en överträdelse i denna del sanktioneras straffrättsligt. Att tillhandahålla sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner till någon som inte är en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör motverkar nämligen EU-förordningens syfte att begränsa tillgången till sprängämnesprekursorer och kan föranleda en påtaglig fara eller skada för andra människors liv och hälsa (jfr prop. 2013/14:144 s. 97). Det bör därmed införas en ny bestämmelse i lagen om sprängämnesprekursorer avseende EU-förordningens krav på kontroller av professionella användare och andra ekonomiska aktörer vid försäljning. Straffskalan ska motsvara vad som gäller för den som låter bli att uppfylla rapporteringsskyldigheten i artikel 9, det vill säga böter eller fängelse i högst sex månader. Det bör även här finnas endast en straffskala, oavsett om gärningen begås uppsåtligt eller av grov oaksamhet. Det finns inte skäl att föreslå ett grovt brott i denna del.

Straffansvaret bör i detta fall exempelvis rikta sig mot den som genomför transaktionen eller mottar en förfrågan om en sådan, såsom en anställd i en butik som säljer aktuella ämnen (jfr prop. 2013/14:144 s. 99).

6.8.3 Rapporteringsskyldigheten

Regeringens förslag: Det straffbara området för överträdelser av rapporteringsskyldigheten i artikel 9 ska utvidgas till att också omfatta internetbaserade marknadsplatser som uppsåtligt eller av grov oaksamhet låter bli att rapportera misstänkta transaktioner. Detsamma ska gälla för professionella användare och enskilda som uppsåtligt eller av grov oaksamhet låter bli att rapportera betydande försvinnanden och stölder av sprängämnesprekursorer.

Straffskalan ska vara densamma för samtliga överträdelser av rapporteringsskyldigheten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några särskilda synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 9.1 i EU-förordningen föreskrivs att ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka olaglig tillverkning av sprängämnen ska rapportera misstänkta transaktioner. Ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser ska vidare enligt artikel 9.4 rapportera transaktionen eller försöket till transaktion inom 24 timmar från det att de anser att transaktionen är misstänkt. Det följer av artikel 9.5 att ekonomiska aktörer och professionella användare ska rapportera betydande försvinnanden och stölder av reglerade sprängämnesprekursorer inom 24 timmar från upptäckten. Även enskilda som har förvärvat sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner i enlighet med artikel 5.3 ska, enligt artikel 9.6, rapportera betydande försvinnanden och stölder av dessa inom 24 timmar från upptäckten.

Det får anses utgöra en överträdelse av EU-förordningen om rapporteringsskyldigheten i artikel 9 åsidosätts (jfr prop. 2013/14:144 s. 96 f.). För att understryka vikten av kravet på rapportering bör en sådan överträdelse fortsatt sanktioneras straffrättsligt. Av lagen om sprängämnesprekursorer följer att den som inte rapporterar misstänkta transaktioner eller försök till sådana eller betydande försvinnanden eller stölder i enlighet med artikel 9.3 eller 9.4 i 2013 års EU-förordning döms till böter eller fängelse i högst sex månader. För den som begår gärningen av grov oaktsamhet bestäms påföljden till böter.

Bestämmelsen i lagen om sprängämnesprekursorer riktar sig i dag alltså endast mot ekonomiska aktörer som låter bli att uppfylla rapporteringsskyldigheten. I EU-förordningen omfattar denna skyldighet numera även internetbaserade marknadsplatser (se dock skäl 15 och 16 i EU-förordningen avseende vissa begränsningar för internetbaserade marknadsplatser) samt i fråga om betydande försvinnanden och stölder ställs också sådana krav på professionella användare och enskilda. Det finns därför starka skäl att dessa aktörers åsidosättande ska sanktioneras straffrättsligt på motsvarande sätt, då det också utgör en överträdelse av EU-förordningens rapporteringsskyldighet.

Straffansvaret enligt bestämmelsen riktar sig bland annat mot den som genomför en misstänkt transaktion eller mottar en förfrågan om en sådan, till exempel en anställd i en butik som säljer aktuella ämnen eller vid en internetbaserad marknadsplats som vidareförmedlar en sådan tjänst (jfr prop. 2013/14:144 s. 99). För professionella användare kan straffansvaret rikta sig mot den som är ställföreträdare för en juridisk person och som inte rapporterar en stöld av en reglerad sprängämnesprekursor.

Det bör också fortsatt finnas en möjlighet att utkräva ansvar för grov oaktsamhet. Det finns dock inte skäl att ha en särskild straffskala för dessa brott.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De föreslagna författningsändringarna ska träda i kraft den 1 februari 2021.

Regeringens bedömning: Det krävs inte några särskilda övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kemikalieinspektionen* anser att det bör övervägas att i en övergångsbestämmelse ange att tillsynsärenden hos myndigheten som pågår den 1 februari 2021 med stöd av Reach-förordningen också ska hanteras vidare av myndigheten fram till dess att ärendena avslutas, trots att regleringen om ammoniumnitrat vid denna tidpunkt förs över till EU-förordningen. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget och bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Den nya EU-förordningen trädde i kraft den 31 juli 2019 och ska tillämpas av medlemsstaterna från och med den 1 februari 2021. De föreslagna författningsändringarna, som avser att komplettera EU-förordningens bestämmelser, bör träda i kraft samtidigt som EU-förordningen ska tillämpas fullt ut, det vill säga från och med den 1 februari 2021.

I artikel 23 i EU-förordningen finns övergångsbestämmelser avseende tillstånd som meddelats med stöd av 2013 års EU-förordning. Det krävs inte några kompletterande nationella bestämmelser i den delen. När handläggningen av ärenden, till exempel om tillsyn, ändras så att en annan myndighet eller en kommun ska handlägga dem i fortsättningen, ska som huvudregel den nya myndigheten eller kommunen ta emot alla ärenden som inlett vid den gamla myndigheten. *Kemikaliinspektionen* framhåller att det bör övervägas att frånga denna huvudregel när det gäller viss tillsyn som i dag sker av myndigheten med stöd av Reach-förordningen. Regeringen anser dock att det saknas tillräckliga skäl för sådana övergångsregler, särskilt då det bör rör sig om endast ett fåtal ärenden. Det finns därmed sammantaget inte behov av nationella övergångsbestämmelser.

8 Konsekvenser av förslagen

Regeringens bedömning: Förslagen kommer i olika utsträckning medföra ökade kostnader för berörda myndigheter. Dessa bedöms rymmas inom befintliga anslag. Förslagen kommer medföra ökade kostnader även för kommuner och i viss utsträckning regioner.

MSB kommer ha möjlighet att ta ut ansöknings- och tillsynsavgift. Även kommunerna kommer ha möjlighet att ta ut tillsynsavgifter.

Konsekvenserna av förslagen för enskilda bedöms vara små.

Förslagen kan medföra vissa marginella konsekvenser för företag, i form av försäljningsminskning och ökad administrativ börda.

Förslagen har inte någon påverkan på jämställdheten mellan män och kvinnor. De medför inte heller några särskilda sociala eller miljömässiga konsekvenser.

Promemorians bedömning överensstämmer huvudsakligen med regeringens.

Remissinstanserna: *Ekonomistyrningsverket* framhåller att om MSB:s tillsynsverksamhet inte ska täckas fullt ut av avgifter, bör det framgå i ett bemyndigande. *MSB* framhåller att de tillkommande uppgifterna förutsätter ett utökat anslag. *Polismyndigheten* påpekar att förslagen innebär en viss nykriminalisering som kan antas leda till en ökad arbetsmängd för myndigheten, men det torde endast bli fråga om marginella kostnadsökningar. *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Stockholms kommun* och *Malmö kommun* bedömer att förslagen inte medför några större ekonomiska konsekvenser för kommunerna, men det förutsätter att avgiftsfinansieringen innebär en full kostnadstäckning. *Nacka kommun* bedömer att den utökade tillsynen inte kan finansieras fullt ut med avgifter, då kommunen inte kan ta betalt för kostnader för information, rådgivning med

mera. *Helsingborgs kommun* bedömer att förslaget kommer ge upphov till en mindre ökning av arbetet med tillsyn. *Länsstyrelsen Västernorrland* framhåller att det – med tanke på att det redan i dag finns krav på tillstånd – är rimligt att anta att den föreslagna ändringen inte kommer resultera i en stor inströmning av överklaganden till länsstyrelsen och det därför bör kunna hanteras inom befintlig ram. Även *Länsstyrelsen Skåne* bedömer att antalet ärenden kommer vara relativt få. *Regelrådet* anser bland annat att promemorians konsekvensanalys inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. *Lantbrukarnas Riksförbund* anser att avgifter redan i dag tynger svenska företag och påpekar att kommuners tillsynsavgifter ofta skiljer sig mycket åt mellan kommunerna, vilket skapar orättvis konkurrens mellan företag beroende på var man har sin verksamhet. *Svenska RC-Flygförbundet* framhåller att det är viktigt att ett hanteringssystem för ansökningar om tillstånd är enkelt och inte belastas av höga kostnader. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser för myndigheter

EU-förordningen och de nya kompletterande svenska bestämmelser om sprängämnesprekursorer som föreslås medför ökad reglering både inom EU och i Sverige.

Regeringen föreslår att befintligt tillståndssystem ska vara kvar och i viss mån utökas. Regelverket i 2013 års EU-förordning har dock redan medfört att bland annat enskilda och ekonomiska aktörer i relativt stor utsträckning har övergått till andra produkter och tekniker. Denna utveckling bör fortsätta även med den nya EU-förordningen. Om MSB:s kostnader för tillståndsgivning kommer att öka i någon större utsträckning kan inte med säkerhet sägas, då detta är helt beroende av hur marknaden och enskilda svarar på den mer restriktiva regleringen.

I sammanhanget är det viktigt att beakta att MSB får fortsatt möjlighet att ta ut en avgift för en ansökan om tillstånd (se avsnitt 6.7). Som *Ekonomistyrningsverket* påpekar ska denna verksamhet täckas fullt ut av avgifter, då annat bemyndigande saknas. I enlighet med 5 § avgiftsförordningen (1992:191) ska avgifterna alltså beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader när det gäller tillståndsgivningen. MSB får även nya uppgifter i form av ett tillsynsansvar. Myndigheten kommer dock också att kunna ta ut en avgift för tillsynen (se avsnitt 6.7). Även i denna del ska verksamheten täckas fullt ut av den tillsynsavgift som myndigheten får ta ut.

MSB får därtill ytterligare tillkommande uppgifter, som kommer regleras på förordningsnivå, genom att myndigheten ska ansvara för medvetandehöjande åtgärder, erfarenhetsutbyten och för återrapportering till kommissionen. Denna verksamhet är inte avgiftsfinansierad. Trots att MSB anser att myndigheten behöver utökade anslag, bedömer regeringen att de ökade kostnaderna kommer att rymmas inom ramen för det befintliga anslaget eftersom det rör sig om verksamhet som är av marginell omfattning och myndigheten redan i dag har liknande uppgifter.

De tillkommande kostnader som uppstår vid Polismyndigheten när myndigheten hjälper MSB i större utsträckning vid tillståndsansökningar och som nationell kontaktpunkt är, på motsvarande sätt som för MSB, beroende av bland annat antalet ansökningar och rapporter som kommer in. Förslagen innebär dessutom, som *Polismyndigheten* framhåller, en viss nykriminalisering som kan förväntas leda till ökad arbetsmängd för myndigheten. Även dessa tillkommande kostnader bedöms emellertid kunna rymmas inom befintliga anslag.

För domstolarna innebär förslagen endast i begränsad utsträckning utökade arbetsuppgifter. Bedömningen är att antalet mål kommer att vara relativt få och att kostnaderna bör kunna rymmas inom ramen för Sveriges Domstolars befintliga resurser. När det gäller de utökade uppgifterna för länsstyrelserna bedömer regeringen, likt *Länsstyrelsen Västernorrland* och *Länsstyrelsen Skåne*, att dessa kommer vara av en mycket liten omfattning och bör därför kunna täckas av befintligt anslag.

För Tullverket, där en viss uppgift nu försvinner och en allmän skyldighet om utbildning tillkommer, bedöms den utökade regleringen i EU-förordningen inte medföra annat än marginella kostnadskonsekvenser som bör täckas av befintligt anslag.

För Kemikalieinspektionen försvinner ett visst tillsynsansvar när regleringen i Reach-förordningen i fråga om ammoniumnitrat tas bort, då motsvarande reglering nu finns i EU-förordningen. Det bedöms dock inte få annat än ytterst marginella konsekvenser för Kemikalieinspektionen då myndighetens tillsynsansvar i övrigt kvarstår.

Konsekvenser för regioner och kommuner

För regionerna, där en allmän skyldighet om utbildning tillkommer, bedöms den utökade regleringen i EU-förordningen inte medföra annat än marginella konsekvenser.

De tillsynsuppgifter som tillförs kommunerna med anledning av EU-förordningen har inverkan på den kommunala självstyrelsen. Tillsynsuppgifterna bedöms emellertid kunna genomföras tillsammans med övrig tillsyn av kemikalielagstiftningen. Som *Helsingborgs kommun* anför kommer förslaget dessutom endast ge upphov till en mindre ökning av arbetet med tillsyn. Därmed bedöms förslaget innebära ett proportionerligt ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Kommunerna har dessutom fortsatt möjlighet att ta ut avgift för sin tillsyn. Som *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Stockholms kommun* och *Malmö kommun* anför, bör förslagen inte medföra några större ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Samtidigt kommer inte tillsynsavgiften, som *Nacka kommun* framhåller, att kunna tas ut för information och rådgivning.

Förslagen innebär därmed att den kommunala finansieringsprincipen blir tillämplig. Någon reglering görs dock inte då förslagen endast medför marginella kostnader.

Konsekvenser för enskilda och företagen

Genom EU-förordningen och de nya kompletterande svenska bestämmelser som föreslås begränsas enskildas tillgång till sprängämnesprekursorer ytterligare eftersom dels begreppet enskilda har utvidgats till att även

omfatta juridiska personer som inte är professionella användare, dels fler ämnen bedöms som sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner.

Grundtanken är att ämnen som är upptagna i bilaga I till EU-förordningen är förbjudna, i koncentrationer över de som anges i kolumn 2. Detsamma gäller enligt 2013 års EU-förordning, låt vara att gränsvärdena i viss mån har justerats. Medlemsstaterna får emellertid bibehålla ett tillståndssystem som medger att vissa sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner undantas från förbudet. Regeringen föreslår nu att undantag fortsatt ska göras för väteperoxid, nitrometan och salpetersyra samt att undantag framöver även ska göras för svavelsyra. Detta innebär att möjligheten att göra undantag enligt EU-förordningen nyttjas fullt ut. Eftersom tillståndskrav har gällt för väteperoxid, nitrometan och salpetersyra sedan 2014, bedöms de mer restriktiva gränsvärdena ha relativt begränsade konsekvenser för enskilda. Denna bedömning gäller även om den krets som utgör enskilda nu utökas. För enskilda som vill fortsätta att använda svavelsyra kommer det att krävas att de söker tillstånd. Svavelsyra återfinns i dag emellertid endast i ett mindre antal konsumenttillgängliga produkter. Användningen av svavelsyra begränsas dessutom redan av annan nationell lagstiftning.

För enskilda som vill ansöka om tillstånd kommer tillståndsgivningen fortsatt vara förenad med en avgift. Det är självfallet, som *Svenska RC-Flygförbundet* framhåller, viktigt att ett hanteringssystem för ansökningar om tillstånd är enkelt och inte belastas av höga kostnader. Samtidigt måste, som framgår ovan, avgifterna helt täcka MSB:s verksamhet i den delen.

Regleringen innebär vidare alltså att det för enskilda blir helt förbjudet att förvärva, införa, inneha och använda ammoniumnitrat, natriumklorat, natriumperklorat, kaliumklorat och kaliumperklorat över gränsvärdena i kolumn 2 i bilaga I. Flertalet av dessa ämnen har dock redan varit förbjudna i flera år i Sverige, och även om kretsen enskilda utökas till att omfatta företagare i viss mån, kommer ett förbud endast påverka enskilda i mindre mån. Användningen av dessa ämnen begränsas dessutom redan av annan nationell lagstiftning.

För de företag som tillhandahåller produkter som innehåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner finns en risk att försäljningen minskar något ytterligare. EU-förordningen innebär därtill fortsatta skyldigheter för företag att rapportera misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder av reglerade sprängämnesprekursorer. Dessa krav utökas i viss mån nu till att omfatta fler, såsom internetbaserade marknadsplatser samt professionella användare och enskilda. Kraven på att föra information vidare i distributionskedjan samt att kontrollera försäljningen även till professionella användare och ekonomiska aktörer kommer också leda till visst merarbete för främst företagen, särskilt då information om transaktionerna ska sparas i 18 månader.

Tillsyn kommer dessutom att bedrivas när det gäller flertalet av de skyldigheter som företagen och enskilda får med anledning av EU-förordningen. Den tillsynsavgift som kommer att tas ut av tillsynsmyndigheten bedöms emellertid, trots *Lantbrukarnas Riksförbund* farhågor, bli liten i förhållande till de avgifter som redan i dag tas ut för tillsyn enligt kemikalielagstiftningen.

Den reglering som nu föreslås innehåller ett fåtal kompletterande bestämmelser till en EU-förordning som är direkt tillämplig i Sverige. Remittering av promemorian har skett till ett flertal företag, som inte har haft några invändningar mot konsekvensanalysen utöver vad som framgår ovan kring avgifterna. Som *Regelrådet* pekar på är förslagen dessutom av sådan natur att det inte torde finnas något annat alternativ till reglering. Sammanfattningsvis medför förslagen därför endast vissa marginella konsekvenser för företag, i form av främst försäljningsminskning och ökad administrativ börda. Konsekvenserna för enskilda bedöms som små.

Övriga konsekvenser

Förslagen har inte någon påverkan på jämställdheten mellan män och kvinnor. De medför inte heller några särskilda sociala eller miljömässiga konsekvenser.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

3 § Lagen är tillämplig endast *på* följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),
3. vapen och ammunition som avses i vapenlagen (1996:67),
4. injektionssprutor och kanyler,
5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nit-handskar, batonger, karatepinnar, blydaggar, spikkclubbor och liknande,
7. kulturföremål som avses i 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950),
8. hundar och katter för annat ändamål än handel,
9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), samt tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 5 kap. 20 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter,
10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, fisk och reptiler,
11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,

12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi, Prop. 2019/20:154

13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,

14. varor som ska beskattas enligt lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter,

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

16. explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Paragrafen anger vilka varor som lagen är tillämplig på. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Punkt 15 ändras genom att hänvisningen till 2013 års EU-förordning anpassas till den nya EU-förordningen om sprängämnesprekursorer. En statisk hänvisningsteknik har valts.

Därutöver moderniseras den inledande meningen språkligt.

Övriga punkter är oförändrade.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen (EU:s förordning om sprängämnesprekursorer).

Paragrafen beskriver lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Paragrafen ändras genom att hänvisningen till 2013 års EU-förordning anpassas till den nya EU-förordningen om sprängämnesprekursorer. En statisk hänvisningsteknik har valts.

Därutöver moderniseras paragrafen språkligt.

2 § Med ämne, blandning, tillhandahållande, införsel, användning, misstänkt transaktion, enskild, professionell användare, ekonomisk aktör, internetbaserad marknadsplats, sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner och reglerad sprängämnesprekursor avses i denna lag det samma som i artikel 3 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

Paragrafen klargör att de begrepp som används i lagen har samma betydelse som i EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 6.1 och 6.2.

Paragrafen ändras på sådant sätt att begreppen professionell användare, internetbaserad marknadsplats och reglerad sprängämnesprekursor har tillkommit i uppräknningen då de numera definieras i artikel 3 i EU-förordningen och omnämns i lagen.

Med professionell användare avses såväl fysiska som juridiska personer samt offentliga organ eller grupper av sådana personer eller organ som har ett påvisbart behov av sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner för syften som är knutna till deras näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. Det gäller även jordbruksverksamhet som bedrivs på heltid eller deltid och inte nödvändigtvis är kopplad till storleken på den landareal som verksamheten bedrivs på.

En internetbaserad marknadsplats tillhandahåller en mellanhandstjänst som gör det möjligt att utföra transaktioner avseende reglerade sprängämnesprekursorer för ekonomiska aktörer å ena sidan och enskilda, professionella användare och andra ekonomiska aktörer å andra sidan. Det kan ske genom online-försäljning eller tjänsteavtal, antingen på den internetbaserade marknadsplatsens webbplats eller på en ekonomisk aktörs webbplats som utnyttjar datatjänster som tillhandahålls av den internetbaserade marknadsplatsen.

En reglerad sprängämnesprekursor är ett ämne som förtecknas i bilaga I eller II, inklusive en blandning eller ett annat ämne i vilket ett ämne som förtecknas i dessa bilagor förekommer. Homogena blandningar med mer än fem beståndsdelar i vilka koncentrationen av varje ämne som förtecknas i bilaga I eller II understiger en viktprocent undantas från definitionen av en reglerad sprängämnesprekursor.

Vissa begrepp i artikel 3 i EU-förordningen har dessutom fått en ny innebörd. Det gäller främst enskild, som tidigare benämndes enskilda personer. Begreppet enskild definieras som en fysisk eller juridisk person som agerar i syften som inte är knutna till hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. Paragrafen ändras därför också på sådant sätt att begreppet enskild anges.

Dessutom ändras ordningen på begreppen och hänvisningen till 2013 års EU-förordning för att anpassa paragrafen till regleringen i den nya EU-förordningen.

3 § Trots förbudet i artikel 5.1 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* får enskilda ges tillstånd att förvärva, införa, inneha och använda väteperoxid, nitrometan, *svavelsyra* och salpetersyra, och blandningar som innehåller dessa ämnen, över de koncentrationsgränser som anges i *kolumn 2 och upp till de övre gränsvärden som anges i kolumn 3* i bilaga I till *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

Paragrafen reglerar möjligheten för enskilda att beviljas tillstånd för att förvärva, införa, inneha och använda väteperoxid, nitrometan, svavelsyra och salpetersyra, och blandningar som innehåller dessa ämnen. Övervägandena finns i avsnitt 6.1 och 6.3.1.

Paragrafen ändras på sådant sätt att hänvisningen till 2013 års EU-förordning ersätts av en hänvisning till artikel 5.1 i den nya EU-förordningen. Artikel 5.1 innehåller ett förbud mot att tillhandahålla enskilda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner samt ett förbud för enskilda att införa, inneha eller använda dessa. I artikel 5.3 i EU-förord-

ningen anges dock att en medlemsstat får bibehålla eller inrätta ett tillståndssystem som medger att vissa sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner undantas från förbudet. Genom ändringen av paragrafen utökas det nuvarande tillståndssystemet för enskilda till att även avse sva-velsyra.

Paragrafen ändras också genom att den anpassas till den förändrade utformningen av bilaga I till EU-förordningen när det gäller koncentrationsgränser och att det införs övre gränsvärden för beviljande av tillstånd.

6 § En kommun ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 5–9 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* följs inom kommunen, i de delar tillsynen avser ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda. En kommun ska också ansvara för tillsynen över att enskilda inom kommunen har de tillstånd som krävs och att, om tillstånd har meddelats, villkoren för tillstånd är uppfyllda enligt artikel 6.3 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 7.3, 8.5, 9.1, 9.2 och 9.4 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer följs, i de delar tillsynen avser internetbaserade marknadsplatser.

Paragrafen reglerar vilka som ansvarar för tillsyn i enlighet med bestämmelsen i artikel 11 i EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 6.1, 6.6.1 och 6.6.2.

I *första stycket* utökas och förtydligas kommunernas tillsynsansvar. Ansvaret avser tillsyn över att bestämmelserna i artiklarna 5 och 7–9 i EU-förordningen följs inom en kommun. Dessa artiklar reglerar förbudet och tillståndssystemet (artikel 5), information till distributionskedjan (artikel 7), kontroll vid försäljning (artikel 8) och rapportering av misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder (artikel 9). En kommun ska också ansvara för tillsynen över att enskilda inom kommunen har de tillstånd som krävs och att, om tillstånd har meddelats, villkoren för tillstånd är uppfyllda enligt artikel 6.3 i EU-förordningen. I stycket förtydligas även att kommunernas tillsynsansvar avser ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda. Hänvisningen till 2013 års EU-förordning ändras också. Stycket har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

I ett nytt *andra stycke* regleras tillsynen av internetbaserade marknadsplatserns skyldigheter enligt artiklarna 7.3, 8.5, 9.1, 9.2 och 9.4 i EU-förordningen. De internetbaserade marknadsplatserna ska, enligt artikel 7.3, vidta åtgärder för att säkerställa att deras användare känner till sina skyldigheter enligt EU-förordningen när de tillhandahåller reglerade sprängämnesprekursorer via marknadsplatsernas tjänster. De ska också, enligt artikel 8.5, vidta åtgärder för att hjälpa till att säkerställa att deras användare uppfyller sina skyldigheter enligt artikel 8 när de tillhandahåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner via marknadsplatsens tjänster. Av artikel 9.1, 9.2 och 9.4 framgår vidare att internetbaserade marknadsplatser bland annat måste ha rutiner för att förebygga, förhindra och upptäcka samt för att rapportera misstänkta transaktioner och betydande försvinnanden och stölder av reglerade sprängämnes-

Prop. 2019/20:154 prekursorer. I stycket upplyses om att den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva denna tillsyn.

8 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs för att *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* ska följas.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Paragrafen innehåller bestämmelser om en tillsynsmyndighets möjlighet att meddela förelägganden och att sådana får förenas med vite. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Första stycket ändras genom att hänvisningen till 2013 års EU-förordning anpassas till den nya EU-förordningen om sprängämnesprekursorer.

Andra stycket är oförändrat.

Rätt till information

9 § Den myndighet som regeringen bestämmer och en kommun har rätt att begära ut information enligt artikel 8.4 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

Paragrafen, som är ny, upplyser om vilka som har rätt att begära ut information enligt artikel 8.4 i EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

I syfte att kontrollera överensstämmelse med EU-förordningen samt för att förebygga, förhindra och upptäcka olaglig tillverkning av sprängämnen, ska ekonomiska aktörer enligt artikel 8.4 i EU-förordningen spara den information som anges i artikel 8.1 och 8.2 i 18 månader från och med den dag då transaktionen ägde rum. Under den perioden ska informationen ställas till förfogande för tillsyn på begäran av de nationella tillsynsmyndigheterna eller brottsbekämpande myndigheter. Den myndighet som regeringen bestämmer och en kommun ska ha möjlighet att begära ut den sparade informationen.

10 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nationell kontaktpunkt enligt artikel 9.3 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

Paragrafen upplyser om att den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nationell kontaktpunkt enligt artikel 9.3 i EU-förordningen. Överväganden finns i avsnitt 6.1.

Paragrafen ändras genom att hänvisningen till 2013 års EU-förordning anpassas till den nya EU-förordningen om sprängämnesprekursorer.

12 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot förbudet i artikel 5.1 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* genom att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, utan att tillstånd enligt 3 § denna lag meddelats, ska dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Om ett brott enligt första stycket är att anse som grovt är straffet fängelse, lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen avsett särskilt stor mängd,

annars varit av särskilt farlig art eller inneburit en betydande risk för att sprängämnesprekursorerna hade kunnat komma till brottslig användning.

Prop. 2019/20:154

Paragrafen reglerar brott mot förbudet i artikel 5.1 i EU-förordningen och överträdelse av tillståndsplikten i 3 § denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.1 och 6.8.1.

Första stycket ändras dels genom att hänvisningen till 2013 års EU-förordning anpassas till den nya EU-förordningen, dels genom att straffen skärps för oaktshetsbrott då den särskilda straffskalan för dessa brott sammanförs med den för uppsåtligt brott. Därutöver moderniseras stycket språkligt.

Andra stycket är oförändrat.

13 § *Till böter eller fängelse i högst sex månader ska den dömas som uppsåtligen eller av grov oaktshet låter bli att*

1. kontrollera en försäljning i enlighet med artikel 8.2 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer till en professionell användare eller en ekonomisk aktör,

2. rapportera misstänkta transaktioner eller försök till sådana i enlighet med artikel 9.1 eller 9.4 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer, eller

3. rapportera betydande försvinnanden eller stölder av en reglerad sprängämnesprekursor i enlighet med artikel 9.5 eller av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner i enlighet med artikel 9.6 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

Paragrafen innehåller straffbestämmelser för den som inte kontrollerar en försäljning i enlighet med artikel 8.2 i EU-förordningen till en professionell användare eller en ekonomisk aktör och för den som låter bli att rapportera misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder till den nationella kontaktpunkten enligt artikel 9 i EU-förordningen, med en ny gemensam straffskala. Övervägandena finns i avsnitt 6.1, 6.8.2 och 6.8.3.

Till böter eller fängelse i högst sex månader ska den dömas som uppsåtligen eller av grov oaktshet låter bli att följa det som framgår av punkt 1–3 i paragrafen. Detta innebär att straffen skärps för oaktshetsbrott då den särskilda straffskalan för dessa brott sammanförs med den för uppsåtligt brott.

I *punkt 1*, som är ny, straffsanktioneras kravet på kontroller av en försäljning i enlighet med artikel 8.2 i EU-förordningen. Artikel 8.2 föreskriver att en ekonomisk aktör, som tillhandahåller en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner, för varje transaktion ska begära viss i EU-förordningen angiven information. Detta i syfte att kontrollera att en potentiell kund är en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör. Om den ekonomiska aktören inte kontrollerar kunden på föreskrivet sätt är det en överträdelse av EU-förordningen. Straffansvaret riktar sig mot den som exempelvis genomför transaktionen, såsom en anställd i en butik som säljer aktuella ämnen (jfr prop. 2013/14:144 s. 99).

I *punkt 2* straffsanktioneras kravet på rapporteringsskyldighet när det gäller misstänkta transaktioner eller försök till sådana. I artikel 9.1 i EU-

Prop. 2019/20:154 förordningen föreskrivs att i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka olaglig tillverkning av sprängämnen ska ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser rapportera misstänkta transaktioner. Ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser ska, enligt artikel 9.4, rapportera transaktionen eller försöket till transaktion inom 24 timmar från det att de anser att transaktionen är misstänkt. Kravet omfattar numera alltså både ekonomiska aktörer och till viss del internetbaserade marknadsplatser. För en internetbaserad marknadsplats aktualiseras straffansvar endast om marknadsplatsen inte har inrättat lämpliga, rimliga och proportionella förfaranden för att upptäcka misstänkta transaktioner. Straffansvaret i denna del riktar sig främst mot den som genomför transaktionen eller mottar en förfrågan om en sådan, till exempel en anställd i en butik som säljer aktuella ämnen eller vid en internetbaserad marknadsplats som vidareförmedlar en sådan tjänst (jfr prop. 2013/14:144 s. 99).

I *punkt 3* straffsanktioneras kravet på rapporteringsskyldighet när det gäller betydande försvinnanden och stölder. Det följer av artikel 9.5 i EU-förordningen att ekonomiska aktörer och professionella användare ska rapportera betydande försvinnanden och stölder av reglerade sprängämnesprekursorer inom 24 timmar från upptäckten. Även enskilda som har förvärvat sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner i enlighet med artikel 5.3 ska, enligt artikel 9.6, rapportera betydande försvinnanden och stölder av dessa ämnen inom 24 timmar från upptäckten. Punkten anpassas till att professionella användare och enskilda numera omfattas av rapporteringsskyldigheten. För professionella användare kan straffansvaret i denna del rikta sig mot den som är ställföreträdare för en juridisk person och som inte rapporterar en stöld av en reglerad sprängämnesprekursor.

I bestämmelsen ändras också hänvisningen till 2013 års EU-förordning.

17 § Tillståndsmyndighetens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

En kommuns tillsynsbeslut enligt denna lag får överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Övriga tillsynsbeslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen reglerar möjligheten att överklaga ett beslut av en tillståndsmyndighet eller tillsynsmyndighet. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.3.

I *andra stycket* förtydligas att överklagandebestämmelsen avser kommunernas tillsynsbeslut.

Regeringen ska enligt denna lag utse en behörig myndighet som ska utöva tillsyn över de internetbaserade marknadsplatserna. Myndighetens tillsynsbeslut får enligt det nya *tredje stycket* överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller ett beslut om avgift för tillsynen.

Övriga stycken är oförändrade.

19 § Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om

1. erkännande av tillstånd som meddelats av de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater enligt artikel 6.7 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer,

2. tillsyn enligt 6 § andra stycket, och

3. avgiftens storlek för tillstånd enligt 3 § och tillsyn enligt 6 § andra stycket.

Regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillsyn enligt 6 § första stycket. En kommun får meddela föreskrifter om avgiftens storlek för tillsyn enligt 6 § första stycket.

Paragrafen innehåller normgivningsbemyndiganden till regeringen, den myndighet som regeringen bestämmer och till kommunerna. Övervägandena finns i avsnitt 6.4 och 6.7.

Paragrafen ändras så att den endast innehåller nödvändiga normgivningsbemyndiganden som avser regeringen, en myndighet eller en kommun. Dessutom har regleringen om märkning tagits bort.

I första stycket görs tillägget att även den tillsynsmyndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillsynsavgiftens storlek. Kommunernas bemyndiganden återfinns i andra stycket. I stycket ändras också hänvisningen till 2013 års EU-förordning.

Andra stycket innehåller numera alla normgivningsbemyndiganden som avser kommunerna.

Därutöver moderniseras paragrafen språkligt.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2019/1148

av den 20 juni 2019

om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 ⁽³⁾ fastställs harmoniserade regler för tillhandahållande, införsel, innehav och användning av ämnen och blandningar som kan missbrukas för olaglig tillverkning av sprängämnen, i syfte att begränsa allmänhetens tillgång till dessa ämnen och blandningar och säkerställa lämplig rapportering av misstänkta transaktioner i hela distributionskedjan.
- (2) Förordning (EU) nr 98/2013 har visserligen bidragit till att minska det hot som sprängämnesprekursorer utgör i unionen, men det är ändå nödvändigt att stärka kontrollsystemet för prekursorer som kan användas för tillverkning av hemmagjorda sprängämnen. Med tanke på det antal ändringar som krävs är det för tydlighetens skull lämpligt att ersätta förordning (EU) nr 98/2013.
- (3) Genom förordning (EU) nr 98/2013 begränsades enskildas tillgång till och användning av sprängämnesprekursorer. Trots denna restriktion kunde medlemsstaterna ändå besluta att bevilja enskilda tillgång till dessa ämnen genom ett tillstånds- och registreringssystem. Restriktionerna och kontrollerna av sprängämnesprekursorer har därför skiljt sig åt mellan de olika medlemsstaterna, vilket har kunnat ge upphov till handelshinder inom unionen och därigenom

⁽¹⁾ EUT C 367, 10.10.2018, s. 35.⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 16 april 2019 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 14 juni 2019.⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 av den 15 januari 2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (EUT L 39, 9.2.2013, s. 1).

hämna den inre marknadens funktion. De befintliga restriktionerna och kontrollerna har dessutom inte säkerställt tillräckliga nivåer av allmän säkerhet eftersom de inte i tillräcklig mån har förhindrat att brottslingar förvärvar sprängämnesprekursorer. Det hot som hemmagjorda sprängämnen utgör är fortfarande stort och fortsätter att öka.

- (4) Systemet för att förebygga olaglig tillverkning av sprängämnen bör därför ytterligare stärkas och harmoniseras med tanke på det ökande hotet mot den allmänna säkerheten till följd av terrorism och annan grov brottslighet. Detta förebyggande och denna harmonisering bör också säkerställa den fria rörligheten för sprängämnesprekursorer på den inre marknaden och främja konkurrensen mellan ekonomiska aktörer och uppmuntra till innovation, till exempel genom att underlätta utvecklingen av säkrare kemikalier som ersätter sprängämnesprekursorer.
- (5) Kriterierna för att fastställa vilka åtgärder som bör tillämpas på vilka sprängämnesprekursorer inbegriper den hotnivå som gäller för den berörda sprängämnesprekursorn, handelsvolymen för den berörda sprängämnesprekursorn och möjligheten att fastställa en koncentrationsnivå under vilken sprängämnesprekursorn fortfarande skulle kunna användas för de legitima ändamål för vilka den tillhandahållits på marknaden men med betydligt mindre sannolikhet kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen.
- (6) Enskilda bör inte tillåtas att förvärva, införa, inneha eller använda vissa sprängämnesprekursorer i koncentrationer som överstiger vissa gränsvärden uttryckta i viktprocent. Enskilda bör emellertid tillåtas att förvärva, införa, inneha eller använda vissa sprängämnesprekursorer i koncentrationer som överstiger dessa gränsvärden för legitima ändamål, om de har tillstånd att göra detta. Om sökanden är en juridisk person bör den behöriga myndigheten i medlemsstaten beakta den juridiska personens bakgrund samt bakgrunden hos alla personer som agerar antingen enskilt eller som en del av ett organ inom den juridiska personen och har en ledande ställning inom den juridiska personen grundad på behörighet att företräda den juridiska personen, att fatta beslut på den juridiska personens vägnar eller att utöva kontroll inom den juridiska personen.
- (7) För vissa sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner i koncentrationer som överstiger de gränsvärden som anges i denna förordning finns ingen legitim användning för enskilda. Därför bör man upphöra att bevilja tillstånd för kaliumklorat, kaliumperklorat, natriumklorat och natriumperklorat. Tillstånd bör endast få beviljas för ett begränsat antal sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner och för vilka det finns legitim användning för enskilda. Sådana tillstånd bör begränsas till koncentrationer som inte överstiger det övre gränsvärde som föreskrivs i denna förordning. Över det övre gränsvärdet väger risken för olaglig tillverkning av sprängämnen tyngre än enskildas försumbara legitima användning av dessa sprängämnesprekursorer, eftersom samma effekt kan uppnås med alternativ eller lägre koncentrationer av dessa prekursorer. I denna förordning bör också de omständigheter som de behöriga myndigheterna minst bör ta hänsyn till när de överväger att utfärda ett tillstånd fastställas. Tillsammans med den mall för tillstånd som återges i bilaga III bör detta underlätta erkännandet av tillstånd som utfärdats av andra medlemsstater.
- (8) Det ömsesidiga erkännandet av tillstånd som utfärdats av andra medlemsstater bör kunna ske bilateralt eller multilateralt i syfte att uppnå den inre marknadens mål.
- (9) För att tillämpa de restriktioner och kontroller som föreskrivs i denna förordning bör de ekonomiska aktörer som säljer till professionella användare eller enskilda med tillstånd kunna förlita sig på information som gjorts tillgänglig i tidigare led i distributionskedjan. Alla ekonomiska aktörer i distributionskedjan bör därför informera de reglerade sprängämnesprekursorernas mottagare om att enskildas tillhandahållande, införsel, innehav och användning av dessa sprängämnesprekursorer omfattas av denna förordning, till exempel genom att förse den med en lämplig etikett på förpackningen, genom att kontrollera att den är försedd med en lämplig etikett på förpackningen eller genom att ta med den informationen i det säkerhetsdatablad som sammanställts i enlighet med bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 ⁽⁴⁾.
- (10) Skillnaden mellan en ekonomisk aktör och en professionell användare är att den ekonomiska aktören tillhandahåller en annan person en sprängämnesprekursor, medan en professionell användare förvärvar eller inför en sådan sprängämnesprekursor endast för eget bruk. Ekonomiska aktörer som säljer till professionella användare, andra ekonomiska aktörer eller enskilda med tillstånd bör säkerställa att deras personal som deltar i försäljningen av

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG (EUT L 396, 30.12.2006, s. 1).

sprängämnesprekursorer känner till vilka av de produkter som de tillhandahåller innehåller sprängämnesprekursorer, till exempel genom att inkludera information i produktens streckkod att produkten innehåller en sprängämnesprekursor.

- (11) Skillnaden mellan professionella användare, vilka det bör vara möjligt att tillhandahålla sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, och enskilda, vilka det inte bör vara möjligt att tillhandahålla sådana, beror på om personen avser att använda den relevanta sprängämnesprekursorn i syften som är knutna till hans eller hennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke, inklusive skogsbruk, trädgårdsnäring och jordbruksverksamhet, som bedrivs på heltid eller deltid och inte nödvändigtvis är kopplad till storleken på den landareal varpå verksamheten bedrivs. Ekonomiska aktörer bör därför inte tillhandahålla en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner vare sig till en fysisk eller juridisk person som är yrkesverksam inom ett område där denna sprängämnesprekursor inte tenderar att användas för professionella ändamål, eller till en fysisk eller juridisk person som ägnar sig åt verksamhet som inte är knuten till något professionellt ändamål.
- (12) Ekonomiska operatörers personal som deltar i tillhandahållandet av sprängämnesprekursorer bör omfattas av samma bestämmelser i denna förordning som enskilda omfattas av när de använder sprängämnesprekursorerna för personliga ändamål.
- (13) Ekonomiska aktörer bör spara transaktionsuppgifter för att på ett väsentligt sätt hjälpa myndigheterna att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra grova brott som begås med hemmagjorda sprängladdningar och att kontrollera överensstämmelse med denna förordning. Identifiering av alla aktörer i distributionskedjan och kunder krävs för detta ändamål oavsett om de är enskilda, professionella användare eller ekonomiska aktörer. Eftersom det kan vara så att olaglig tillverkning och användning av hemmagjorda sprängämnen äger rum först avsevärd tid efter försäljningen av sprängämnesprekursorn, bör transaktionsuppgifterna sparas så länge som det är nödvändigt, proportionerligt och lämpligt för att underlätta utredningarna, med beaktande av genomsnittliga tillsynsperioder.
- (14) Denna förordning bör även tillämpas på ekonomiska operatörer som är verksamma online, däribland på internetbaserade marknadsplatser. Ekonomiska aktörer som är verksamma online bör därför också utbilda sin personal och även inrätta lämpliga förfaranden för att upptäcka misstänkta transaktioner. Därtill bör de endast tillhandahålla sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner till enskilda i medlemsstater som har eller inrättar ett tillståndssystem i enlighet med denna förordning och endast efter att ha kontrollerat att den enskilda i fråga har ett gällande tillstånd. Efter att ha kontrollerat den potentiella kundens identitet, till exempel genom de mekanismer som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014⁽⁵⁾, bör den ekonomiska aktören kontrollera att ett tillstånd har utfärdats för den avsedda transaktionen, till exempel genom en fysisk kontroll av tillståndet vid tidpunkten för leveransen av sprängämnesprekursorn eller, med den potentiella kundens samtycke, genom att kontakta den behöriga myndigheten i de medlemsstater som har utfärdat tillståndet. Ekonomiska aktörer med verksamhet online bör också, liksom de som verkar offline, begära att professionella användare uppgger slutanvändningen.
- (15) Internetbaserade marknadsplatser fungerar endast som mellanhänder mellan ekonomiska aktörer, å ena sidan, och enskilda, professionella användare eller andra ekonomiska operatörer, å andra sidan. Därför bör inte internetbaserade marknadsplatser omfattas av definitionen av ekonomisk aktör och de bör inte vara skyldiga att informera sin personal som deltar i försäljningen av sprängämnesprekursorer om deras skyldigheter enligt denna förordning eller att kontrollera den potentiella kundens identitet och, i tillämpliga fall, tillstånd eller att begära annan information av den potentiella kunden. Med tanke på den centrala roll som internetbaserade marknadsplatser spelar i transaktioner online, även vid försäljning av reglerade sprängämnesprekursorer, bör de likväl på ett tydligt och effektivt sätt informera användare som avser att tillhandahålla reglerade sprängämnesprekursorer genom deras tjänster om skyldigheterna enligt denna förordning. Dessutom bör internetbaserade marknadsplatser vidta åtgärder för att hjälpa till att säkerställa att deras användare uppfyller sina kontrollskyldigheter, till exempel genom att erbjuda verktyg för att underlätta kontroll av tillstånd. Med tanke på att internetbaserade marknadsplatser blir allt viktigare för alla sorters tillhandahållande och med tanke på denna anskaffningskanals betydelse, också för terroriständamål, bör internetbaserade marknadsplatser underkastas samma detektions- och rapporteringsskyldigheter som ekonomiska aktörer, medan förfaranden för att upptäcka misstänkta transaktioner bör anpassas på lämpligt sätt till den särskilda internetmiljön.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (EUT L 257, 28.8.2014, s. 73).

- (16) Internetbaserade marknadsplatser skyldigheter i enlighet med denna förordning bör inte innebära en allmän övervakningsskyldighet. Denna förordning bör fastställa särskilda detektions- och rapporteringsskyldigheter för internetbaserade marknadsplatser vad gäller misstänkta transaktioner som sker på deras webbplats eller med hjälp av deras datatjänster. Internetbaserade marknadsplatser bör inte hållas ansvariga på grundval av denna förordning för transaktioner som inte har upptäckts trots att den internetbaserade marknadsplatsen har inrättat lämpliga, rimliga och proportionella förfaranden för att upptäcka sådana misstänkta transaktioner.
- (17) Enligt denna förordning måste ekonomiska aktörer rapportera misstänkta transaktioner oavsett om den potentiella kunden är en enskild, en professionell användare eller en ekonomisk aktör. Skyldigheterna avseende reglerade sprängämnesprekursorer, inklusive skyldigheten att rapportera misstänkta transaktioner, bör gälla alla ämnen som förtecknas i bilagorna I och II, oavsett koncentration. Produkter som endast innehåller sprängämnesprekursorer i en sådan liten utsträckning och i så sammansatta blandningar att det är tekniskt sett extremt svårt att extrahera sprängämnesprekursorer bör inte omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.
- (18) För att förbättra tillämpningen av denna förordning bör både ekonomiska aktörer och offentliga myndigheter tillhandahålla lämplig utbildning om skyldigheterna enligt denna förordning. Medlemsstaterna bör ha tillsynsmyndigheter och anordna regelbundna medvetandehöjande åtgärder som är anpassade efter särdragen i varje enskild sektor samt upprätthålla en fortlöpande dialog med ekonomiska aktörer på alla nivåer i distributionskedjan, däribland ekonomiska aktörer med verksamhet online.
- (19) Valet av ämnen som brottslingar använder för olaglig tillverkning av sprängämnen kan förändras snabbt. Det bör därför vara möjligt att låta ytterligare ämnen omfattas av den rapporteringsskyldighet som föreskrivs i denna förordning, vid behov med kort varsel. I syfte att ta hänsyn till eventuell utveckling i fråga om missbruk av ämnen som sprängämnesprekursorer bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen vad gäller att ändra denna förordning genom ändring av de gränsvärden över vilka vissa ämnen som omfattas av restriktioner enligt denna förordning inte får tillhandahållas enskilda och att förteckna ytterligare ämnen avseende vilka misstänkta transaktioner ska rapporteras. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽⁶⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (20) I syfte att reglera ämnen som inte redan förtecknas i bilaga I eller II, men avseende vilka en medlemsstat finner rimliga skäl att anta att de kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen, bör en skyddsklausul om ett adekvat unionsförfarande införas. Med hänsyn till de specifika risker som ska behandlas i denna förordning är det dessutom lämpligt att tillåta att medlemsstaterna under vissa omständigheter antar skyddsåtgärder, även avseende ämnen som redan omfattas av åtgärder enligt denna förordning. Medlemsstaterna bör dessutom få bibehålla de nationella åtgärder som de redan har informerat eller underrättat kommissionen om i enlighet med artikel 13 i förordning (EU) nr 98/2013.
- (21) Regelverket skulle förenklas om relevanta säkerhetsrestriktioner om tillhandahållande av ammoniumnitrat i förordning (EG) nr 1907/2006 införlivades i denna förordning. Därför bör bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006 ändras i enlighet med detta.

⁽⁶⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (22) Denna förordning kräver att personuppgifter behandlas och även lämnas ut till tredje part i fall av misstänkta transaktioner. Sådan behandling och sådant utlämnande medför ett intrång i den grundläggande rätten till privatliv och skydd av personuppgifter. Det bör följaktligen säkerställas att den grundläggande rätten till skydd av personuppgifter för personer vilkas personuppgifter behandlas vid tillämpningen av denna förordning tryggas på vederbörligt sätt. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽⁷⁾ reglerar den behandling av personuppgifter som utförs inom ramen för denna förordning. Därför bör den behandling av personuppgifter som förekommer i samband med beviljande av tillstånd och rapportering av misstänkta transaktioner ske i enlighet med förordning (EU) 2016/679, inklusive de allmänna dataskyddsprinciperna om laglighet, korrekthet och öppenhet, ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, korrekthet, lagringsminimering, integritet och konfidentialitet samt kravet på att visa vederbörlig respekt för de registrerades rättigheter.
- (23) Kommissionen bör utföra en utvärdering av denna förordning på grundval av de fem kriterierna effektivitet, ändamålsenlighet, relevans, enhetlighet och mervärde för EU. Denna utvärdering bör ligga till grund för konsekvensbedömningar av eventuella ytterligare åtgärder. Information bör samlas in regelbundet i syfte att utvärdera denna förordning.
- (24) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att begränsa enskildas tillgång till sprängämnesprekursorer, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av begränsningens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen anta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (25) Förordning (EU) nr 98/2013 bör upphävas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

I denna förordning fastställs harmoniserade regler för tillhandahållande, införsel, innehav och användning av ämnen eller blandningar som kan missbrukas för olaglig tillverkning av sprängämnen, i syfte att begränsa enskildas tillgång till dessa ämnen och blandningar och säkerställa lämplig rapportering av misstänkta transaktioner i hela distributionskedjan.

Denna förordning påverkar inte tillämpningen av andra, strängare bestämmelser i unionsrätten som avser de ämnen som förtecknas i bilagorna I och II.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning är tillämplig på de ämnen som förtecknas i bilagorna I och II och på blandningar och ämnen som innehåller dessa ämnen.
2. Denna förordning ska inte tillämpas på
 - a) varor enligt definitionen i artikel 3.3 i förordning (EG) nr 1907/2006,
 - b) pyrotekniska artiklar enligt definitionen i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/29/EU ⁽⁸⁾,

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/29/EU av den 12 juni 2013 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av pyrotekniska artiklar (EUT L 178, 28.6.2013, s. 27).

- c) pyrotekniska artiklar som i enlighet med nationell rätt är avsedda för icke-kommersiell användning av försvarsmakten, de brottsbekämpande myndigheterna eller räddningstjänsten,
- d) pyroteknisk utrustning som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/90/EU ⁽⁹⁾,
- e) pyrotekniska artiklar avsedda för användning inom flyg- och rymdindustrin,
- f) tändhattar avsedda för leksaker,
- g) läkemedel som i legitimt syfte genom förskrivning tillhandahållits en enskild i enlighet med tillämplig nationell rätt.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning avses med

1. ämne: ett ämne i den mening som avses i artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1907/2006,
2. blandning: en blandning i den mening som avses i artikel 3.2 i förordning (EG) nr 1907/2006,
3. vara: en vara i den mening som avses i artikel 3. 3 i förordning (EG) nr 1907/2006,
4. tillhandahållande: göra tillgängligt antingen mot betalning eller kostnadsfritt,
5. införsel: handlingen att föra in ett ämne till en medlemsstats territorium, oavsett dess destination inom unionen, antingen från en annan medlemsstat eller från ett tredjeland, inom ramen för alla slags tullförfaranden enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 ⁽¹⁰⁾, inklusive transitering.
6. användning: en användning i den mening som avses i artikel 3.24 i förordning (EG) nr 1907/2006,
7. misstänkt transaktion: en transaktion beträffande en reglerad sprängämnesprekursor där det finns rimliga skäl att misstänka, efter det att alla relevanta faktorer har beaktats, att avsikten är att använda det berörda ämnet eller den berörda blandningen för olaglig tillverkning av sprängämnen,
8. enskild: en fysisk eller juridisk person som agerar i syften som inte är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke,

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/90/EU av den 23 juli 2014 om marin utrustning och om upphävande av rådets direktiv 96/98/EG (EUT L 257, 28.8.2014, s. 146).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 10.10.2013, s. 1).

9. professionell användare: en fysisk eller juridisk person eller offentligt organ eller grupp av sådana personer eller organ som har ett påvisbart behov av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner för syften som är knutna till dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke, inklusive jordbruksverksamhet, som bedrivs på heltid eller deltid och inte nödvändigtvis är kopplad till storleken på den landareal varpå verksamheten bedrivs, under förutsättning att dessa syften inte inbegriper att tillhandahålla en annan person denna sprängämnesprekursor,
10. ekonomisk aktör: en fysisk eller juridisk person eller offentligt organ eller grupp av sådana personer eller organ som tillhandahåller reglerade sprängämnesprekursorer på marknaden, antingen offline eller online, inklusive på internetbaserade marknadsplatser,
11. internetbaserad marknadsplats: tillhandahållare av en mellanhandstjänst som gör det möjligt för ekonomiska aktörer, å ena sidan, och enskilda, professionella användare eller andra ekonomiska aktörer, å andra sidan, att utföra transaktioner avseende reglerade sprängämnesprekursorer genom onlineförsäljning eller tjänsteavtal, antingen på den internetbaserade marknadsplatsens webbplats eller på en ekonomisk aktörs webbplats som utnyttjar datatjänster som tillhandahålls av den internetbaserade marknadsplatsen,
12. sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner: ett ämne som förtecknas i bilaga I, i koncentrationer som överstiger det gränsvärde som anges för ämnet i kolumn 2 i tabellen i bilaga I, inklusive en blandning eller annat ämne i vilken eller vilket ett ämne som förtecknas i den bilagan förekommer i koncentrationer som överstiger angivna gränsvärden,
13. reglerad sprängämnesprekursor: ett ämne som förtecknas i bilaga I eller II, inklusive en blandning eller ett annat ämne i vilken eller vilket ett ämne som förtecknas i dessa bilagor förekommer, med undantag för homogena blandningar med mer än fem beståndsdelar i vilka koncentrationen av varje ämne som förtecknas i bilaga I eller II understiger 1 viktprocent,
14. jordbruksverksamhet: produktion, uppfödning eller odling av jordbruksprodukter inbegripet skörd, mjölkning, djuruppfödning och djurhållning för animalieproduktion, eller verksamhet för att hålla jordbruksarealen i enlighet med god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden såsom fastställs i artikel 94 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 ⁽¹⁾.

Artikel 4

Fri rörlighet

Medlemsstaterna får inte av skäl som rör förhindrande av olaglig tillverkning av sprängämnen förbjuda, begränsa eller hindra tillhandahållande av reglerade sprängämnesprekursorer såvida detta inte föreskrivs i denna förordning eller i andra unionsrättsakter.

Artikel 5

Tillhandahållande, införsel, innehav och användning

1. Sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner får inte tillhandahållas eller införas, innehas eller användas av enskilda.
2. Restriktionen enligt punkt 1 gäller även blandningar som innehåller klorater eller perklorater som förtecknas i bilaga I, om den totala koncentrationen av dessa ämnen i blandningen överstiger gränsvärdet för något av ämnena i kolumn 2 i tabellen i bilaga I.
3. En medlemsstat får bibehålla eller inrätta ett tillståndssystem som medger att vissa sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner i koncentrationer som inte överstiger de övre gränsvärden som anges för ämnet i kolumn 3 i tabellen i bilaga I tillhandahålls eller införs, innehas eller används av enskilda.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 549).

Inom ramen för ett sådant tillståndssystem ska en enskild erhålla och på begäran uppvisa ett tillstånd för att förvärva, införa, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner. Tillståndet ska i enlighet med artikel 6 utfärdas av en behörig myndighet i den medlemsstat där denna sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner är avsedd att förvärfvas, införas, innehas eller användas.

4. Medlemsstaterna ska utan dröjsmål till kommissionen anmäla alla åtgärder som de vidtar i syfte att genomföra det tillståndssystem som föreskrivs i punkt 3. I anmälan ska medlemsstaten ange de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner för vilka medlemsstaten föreskriver ett tillståndssystem i enlighet med punkt 3.

5. Kommissionen ska offentliggöra en förteckning över de åtgärder som anmälts av medlemsstaterna i enlighet med punkt 4.

Artikel 6

Tillstånd

1. Varje medlemsstat som utfärdar tillstånd till enskilda som har ett legitimt intresse av att förvärva, införa, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner ska fastställa regler för utfärdande av tillstånd i enlighet med artikel 5.3. När den behöriga myndigheten i medlemsstaten överväger om den ska utfärda tillstånd ska den ta hänsyn till alla relevanta omständigheter, särskilt till

- a) om det finns ett påvisbart behov av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner och om den avsedda användningen är legitim,
- b) om det finns lägre koncentrationer av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner eller av ett alternativt ämne med en liknande effekt,
- c) den sökandes bakgrund, inklusive information om tidigare fällande domar mot den sökande någonstans inom unionen,
- d) de föreslagna lagringsarrangemangen, för att säkerställa att sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner lagras säkert.

2. Den behöriga myndigheten ska vägra att utfärda tillstånd om den har rimliga skäl att ifrågasätta att den avsedda användningen är legitim eller att den enskildas avsikter med användningen av den sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner är legitima.

3. Den behöriga myndigheten får besluta att begränsa tillståndets giltighet, genom att tillåta att det får användas en gång eller flera gånger. Tillståndets giltighetsperiod får inte överskrida tre år. Den behöriga myndigheten får ålägga tillståndsinnehavaren att, fram till den tidpunkt då tillståndet upphör att gälla, visa att villkoren för utfärdandet av tillståndet fortfarande är uppfyllda. Tillståndet ska ange de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner för vilka det utfärdats.

4. Den behöriga myndigheten får kräva att de som ansöker om tillstånd betalar en ansökningsavgift. En sådan avgift får inte överstiga kostnaderna för att behandla ansökan.

5. Den behöriga myndigheten får tillfälligt dra in eller återkalla tillståndet om den har rimliga skäl att anta att villkoren för utfärdandet av tillståndet inte längre är uppfyllda. Den behöriga myndigheten ska utan dröjsmål informera tillståndsinnehavaren om att deras tillstånd tillfälligt dragits in eller återkallats, om inte detta äventyrar pågående utredningar.

6. Överklaganden av beslut som fattats av den behöriga myndigheten och tvister som gäller uppfyllandet av tillståndsvillkoren ska behandlas av ett lämpligt organ som är ansvarigt för sådana överklaganden och tvister enligt nationell rätt.

7. En medlemsstat får erkänna tillstånd som utfärdats av andra medlemsstater enligt denna förordning.
8. Medlemsstaterna får använda den mall för tillstånd som återges i bilaga III.
9. Den behöriga myndigheten ska erhålla information om tidigare fällande domar mot sökanden i andra medlemsstater, såsom avses i punkt 1 c i denna artikel, via det system som inrättats genom rådets rambeslut 2009/315/RIF⁽¹²⁾. De centralmyndigheter som avses i artikel 3 i det rambeslutet ska inom 10 arbetsdagar från den dag då begäran togs emot besvara begäran om sådan information.

Artikel 7

Information till distributionskedjan

1. En ekonomisk aktör som tillhandahåller en annan ekonomisk aktör en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner ska informera den senare om att enskildas förvärv, införsel, innehav och användning av denna sprängämnesprekursor omfattas av restriktioner enligt artikel 5.1 och 5.3.

En ekonomisk aktör som tillhandahåller en annan ekonomisk aktör en reglerad sprängämnesprekursor ska informera den senare om att enskildas förvärv, införsel, innehav och användning av denna reglerade sprängämnesprekursor omfattas av en rapporteringsskyldighet i enlighet med artikel 9.

2. En ekonomisk aktör som tillhandahåller en professionell användare eller en enskild reglerade sprängämnesprekursorer ska säkerställa och kunna visa de nationella tillsynsmyndigheter som avses i artikel 11 att dess personal som är involverad i försäljningen av reglerade sprängämnesprekursorer är

a) medveten om vilka av de produkter som den tillhandahåller som innehåller reglerade sprängämnesprekursorer,

b) informerad om skyldigheterna enligt artiklarna 5–9.

3. En internetbaserad marknadsplats ska vidta åtgärder för att säkerställa att dess användare känner till sina skyldigheter enligt denna förordning när de tillhandahåller reglerade sprängämnesprekursorer via marknadsplatsens tjänster.

Artikel 8

Kontroll vid försäljning

1. En ekonomisk aktör som tillhandahåller en enskild en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner i enlighet med artikel 5.3 ska för varje transaktion kontrollera identiteten hos och tillståndet för den enskilda i enlighet med det tillståndssystem som fastställts av den medlemsstat där den sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner tillhandahålls samt på tillståndet ange mängden som inköpts av den sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner.

2. I syfte att kontrollera att en potentiell kund är en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör ska den ekonomiska aktör som tillhandahåller en professionell användare eller en annan ekonomisk aktör en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner för varje transaktion begära följande information, om inte sådan kontroll av den potentiella kunden redan har ägt rum under den tolv månaders period som föregår datumet för transaktionen och transaktionen inte väsentligt skiljer sig från tidigare transaktioner:

a) Identitetsbevis för den person som är behörig att företräda den potentiella kunden.

b) Den potentiella kundens näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke samt dennes företagsnamn, adress, registreringsnummer för mervärdesskatt eller, i förekommande fall, annat relevant registreringsnummer för företaget.

⁽¹²⁾ Rådets rambeslut 2009/315/RIF av den 26 februari 2009 om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll (EUT L 93, 7.4.2009, s. 23).

- c) Den potentiella kundens avsedda användning av de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner.

Medlemsstaterna får använda den mall för den kundförsäkran som återges i bilaga IV.

3. I syfte att kontrollera den avsedda användningen av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner ska den ekonomiska aktören bedöma om den avsedda användningen är förenlig med den potentiella kundens näringsverksamhet, affärsverksamhet eller yrke. Den ekonomiska aktören får vägra transaktionen om den har rimliga skäl att ifrågasätta att den avsedda användningen är legitim eller att den enskildas avsikter med användningen av den sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner är legitima. Den ekonomiska aktören ska rapportera sådana transaktioner eller försök till transaktioner i enlighet med artikel 9.

4. I syfte att kontrollera överensstämmelse med denna förordning och att förebygga, förhindra och upptäcka olaglig tillverkning av sprängämnen ska ekonomiska aktörer spara den information som avses i punkterna 1 och 2 i 18 månader från och med den dag då transaktionen ägde rum. Under den perioden ska informationen ställas till förfogande för tillsyn på begäran av de nationella tillsynsmyndigheterna eller brottsbekämpande myndigheter.

5. En internetbaserad marknadsplats ska vidta åtgärder för att hjälpa till att säkerställa att dess användare uppfyller sina skyldigheter enligt denna artikel när de tillhandahåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner via marknadsplatsens tjänster.

Artikel 9

Rapportering av misstänkta transaktioner, försvinnanden och stölder

1. I syfte att förebygga, förhindra och upptäcka olaglig tillverkning av sprängämnen ska ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser rapportera misstänkta transaktioner. Ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser ska rapportera sådana misstänkta transaktioner efter att ha beaktat alla omständigheter och i synnerhet om den potentiella kunden agerar på ett eller flera av följande sätt:

- a) Uttrycker sig vagt om den reglerade sprängämnesprekursorers avsedda användning.
- b) Inte verkar känna till den reglerade sprängämnesprekursorers avsedda användning eller inte kan förklara den på ett trovärdigt sätt.
- c) Avser att köpa reglerade sprängämnesprekursorer i mängder, kombinationer eller koncentrationer som är ovanliga för legitim användning.
- d) Är ovillig att visa upp handling som styrker identitet, bostadsort eller, i tillämpliga fall, status som professionell användare eller ekonomisk aktör.
- e) Insisterar på att använda ovanliga betalningsmetoder, såsom stora belopp i kontanter.

2. Ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser ska ha inrättat lämpliga, rimliga och proportionella förfaranden för att upptäcka misstänkta transaktioner, vilka är särskilt anpassade för den miljö i vilken den reglerade sprängämnesprekursorerna tillhandahålls.

3. Varje medlemsstat ska inrätta en eller flera nationella kontaktpunkter med tydligt angivna telefonnummer och e-postadress, webbformulär eller annat effektivt verktyg för rapportering av misstänkta transaktioner och betydande försvinnanden och stölder. De nationella kontaktpunkterna ska vara tillgängliga dygnet runt alla dagar i veckan.

4. Ekonomiska aktörer och internetbaserade marknadsplatser får vägra att genomföra den misstänkta transaktionen. De ska rapportera den misstänkta transaktionen eller försöket till transaktion inom 24 timmar från det att de anser att transaktionen är misstänkt. När de rapporterar sådana transaktioner ska de meddela kundens identitet, om det är möjligt, samt alla uppgifter som har fått dem att betrakta transaktionen som misstänkt, till den nationella kontaktpunkten i den medlemsstat där den misstänkta transaktionen genomfördes eller försöket skedde.

5. Ekonomiska aktörer och professionella användare ska inom 24 timmar från upptäckten rapportera betydande försvinnanden och stölder av reglerade sprängämnesprekursorer till den nationella kontaktpunkten i den medlemsstat där försvinnandet eller stölden ägde rum. När de avgör om försvinnandet eller stölden är betydande ska de beakta huruvida mängden är ovanlig mot bakgrund av alla omständigheter i fallet.

6. Enskilda som har förvärvat sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner i enlighet med artikel 5.3 ska inom 24 timmar från upptäckten rapportera betydande försvinnanden och stölder av sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner till den nationella kontaktpunkten i den medlemsstat där försvinnandet eller stölden ägde rum.

Artikel 10

Utbildning och ökad medvetenhet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa tillräckliga resurser för och tillhandahållande av utbildning för brottsbekämpande myndigheter, förstainsatsaktörer och tullmyndigheter så att de kan känna igen reglerade sprängämnesprekursorer i sin tjänsteutövning och reagera snabbt och korrekt på misstänkt verksamhet. Medlemsstaterna får begära ytterligare specifik utbildning från Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning (Cepol) inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2219 ⁽¹³⁾.

2. Medlemsstaterna ska minst en gång om året organisera medvetandehöjande åtgärder som är anpassade till särdragen hos varje enskild sektor där reglerade sprängämnesprekursorer används.

3. För att underlätta samarbetet och säkerställa att alla berörda parter genomför denna förordning på ett ändamålsenligt sätt ska medlemsstaterna anordna regelbundna utbyten mellan brottsbekämpande myndigheter, nationella tillsynsmyndigheter, ekonomiska aktörer, internetbaserade marknadsplatser och företrädare för de sektorer där reglerade sprängämnesprekursorer används. Ekonomiska aktörer ska ha ansvaret för att informera den egna personalen om hur sprängämnesprekursorer ska tillhandahållas enligt denna förordning och för att öka personalens medvetenhet om detta.

Artikel 11

Nationella tillsynsmyndigheter

1. Varje medlemsstat ska säkerställa att behöriga myndigheter har utsetts för tillsyn och kontroller (nedan kallade *nationella tillsynsmyndigheter*) av huruvida artiklarna 5–9 tillämpas korrekt.

2. Varje medlemsstat ska säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna har de resurser och utredningsbefogenheter som krävs för att säkerställa en korrekt förvaltning av deras uppgifter enligt denna förordning.

Artikel 12

Riktlinjer

1. Kommissionen ska tillhandahålla regelbundet uppdaterade riktlinjer för att bistå aktörer i den kemiska distributionskedjan och de behöriga myndigheterna och för att underlätta samarbetet mellan behöriga myndigheter och ekonomiska aktörer. Kommissionen ska samråda med den ständiga kommittén för sprängämnesprekursorer om alla utkast till riktlinjer och uppdateringar av dem. Riktlinjerna ska särskilt innehålla följande:

a) Information om hur tillsyn ska utföras.

b) Information om hur de restriktioner och kontroller som föreskrivs i denna förordning ska tillämpas på reglerade sprängämnesprekursorer som enskilda eller professionella användare har beställt på distans.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2219 av den 25 november 2015 om Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning (Cepol) och om ersättning och upphävande av rådets beslut 2005/681/RIF (EUT L 319, 4.12.2015, s. 1).

- c) Information om möjliga åtgärder som ska vidtas av internetbaserade marknadsplatser för att säkerställa att denna förordning efterlevs.
 - d) Information om hur relevant information ska utbytas mellan de behöriga myndigheterna och de nationella kontaktpunkterna och mellan medlemsstaterna.
 - e) Information om hur misstänkta transaktioner kan kännas igen och ska rapporteras.
 - f) Information om förvaringsarrangemang som säkerställer att en reglerad sprängämnesprekursor lagras säkert.
 - g) Annan information som kan anses vara till nytta.
2. De behöriga myndigheterna ska se till att de riktlinjer som anges i punkt 1 regelbundet sprids på ett sätt som de behöriga myndigheterna anser vara lämpligt med hänsyn till riktlinjernas mål.
3. Kommissionen ska säkerställa att de riktlinjer som avses i punkt 1 är tillgängliga på unionens samtliga officiella språk.

Artikel 13

Sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 14

Skyddsklausul

1. Om en medlemsstat har rimliga skäl att anta att ett visst ämne som inte förtecknas i bilaga I eller II kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen får den begränsa eller förbjuda tillhandahållande, införsel, innehav och användning av det ämnet eller av blandningar eller ämnen som innehåller det, eller föreskriva att ämnet ska omfattas av rapporteringsskyldigheter i enlighet med artikel 9.
2. Om en medlemsstat har rimliga skäl att anta att ett visst ämne som förtecknas i bilaga I kan användas för olaglig tillverkning av sprängämnen i koncentrationer som motsvarar eller understiger det gränsvärde som anges i kolumn 2 eller 3 i tabellen i bilaga I får den ytterligare begränsa eller förbjuda tillhandahållande, införsel, innehav och användning av det ämnet genom att föreskriva ett lägre gränsvärde.
3. Om en medlemsstat har rimliga skäl att fastställa ett gränsvärde över vilket ett ämne som förtecknas i bilaga II ska omfattas av de restriktioner som i övrigt gäller för sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, får den begränsa eller förbjuda tillhandahållande, införsel, innehav och användning av det ämnet genom att föreskriva det gränsvärdet.
4. En medlemsstat som begränsar eller förbjuder ämnen i enlighet med punkt 1, 2 eller 3 ska omedelbart underrätta kommissionen och de övriga medlemsstaterna om sådana restriktioner eller förbud, samt ange sina skäl.
5. Den medlemsstat som begränsar eller förbjuder ämnen i enlighet med punkt 1, 2 eller 3 ska öka medvetenheten om dessa restriktioner eller förbud bland ekonomiska aktörer och på internetbaserade marknadsplatser inom sitt territorium.
6. När kommissionen erhåller den information som avses i punkt 4 ska den omedelbart undersöka om den ska utarbeta ändringar av bilagorna i enlighet med artikel 15.1 eller utarbeta ett lagstiftningsförslag om ändring av bilagorna. Den berörda medlemsstaten ska när det är lämpligt ändra eller upphäva sina nationella åtgärder för att beakta sådana ändringar i bilagorna.

7. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 6 får kommissionen, efter samråd med medlemsstaten ifråga och, när så är lämpligt, med tredje parter, besluta att den åtgärd som vidtagits av medlemsstaten inte är befogad och begära att medlemsstaten upphäver eller ändrar den provisoriska åtgärden. Kommissionen ska fatta ett sådant beslut inom 60 dagar från den dag då den erhöll den information som avses i punkt 4. Den berörda medlemsstaten ska öka medvetenheten om sådana beslut bland ekonomiska aktörer och på internetbaserade marknadsplatser inom sitt territorium.

8. Åtgärder som medlemsstaterna har underrättat eller informerat kommissionen om före den 1 februari 2019 i enlighet med artikel 13 i förordning (EU) nr 98/2013 ska inte påverkas av den här artikeln.

Artikel 15

Ändring av bilagorna

1. Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 16 om ändring av denna förordning angående följande:

- a) Ändring av gränsvärdena i bilaga I, i den mån det är nödvändigt för att ta hänsyn till utvecklingen i fråga om missbruk av ämnen som sprängämnesprekursorer eller på grundval av forskning och försök.
- b) Tillägg av ämnen i bilaga II när det är nödvändigt för att ta hänsyn till utvecklingen i fråga om missbruk av ämnen som sprängämnesprekursorer.

Kommissionen ska, som ett led i förberedelserna för de delegerade akterna, samråda med berörda parter, särskilt inom den kemiska industrin och detaljhandeln.

Om så krävs på grund av tvingande skäl till skyndsamhet vid en plötslig ändring av riskbedömningen i fråga om missbruk av ämnen för olaglig tillverkning av sprängämnen, ska det förfarande som föreskrivs i artikel 17 tillämpas på delegerade akter som antas enligt den här artikeln.

2. Kommissionen ska anta en separat delegerad akt för varje ändring av gränsvärdena i bilaga I och för varje nytt ämne som läggs till i bilaga II. Varje delegerad akt ska bygga på en analys som visar att ändringen sannolikt inte kommer att leda till oproportionella bördor för ekonomiska aktörer eller konsumenter, med vederbörlig hänsyn till de eftersträlvade målen.

Artikel 16

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 15 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 31 juli 2019. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 15 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 15 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 17

Skyndsamt förfarande

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.
2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 16.6. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten omedelbart efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om att invända.

Artikel 18

Ändring av förordning (EG) nr 1907/2006

I bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006 ska, avseende post 58. (Ammoniumnitrat), punkterna 2 och 3 i kolumn 2 utgå.

Artikel 19

Rapportering

1. Medlemsstaterna ska senast den 2 februari 2022 och därefter årligen rapportera följande information till kommissionen:
 - a) Antalet rapporterade misstänkta transaktioner respektive betydande försvinnanden och stölder.
 - b) Antalet ansökningar om tillstånd som inkommit enligt ett tillståndssystem som de har bibehållit eller inrättat i enlighet med artikel 5.3, samt antalet tillstånd som utfärdats, samt de vanligaste skälen till vägran att utfärda tillstånd.
 - c) Information om de medvetandehöjande åtgärder som avses i artikel 10.2.
 - d) Information om tillsyn som genomförts i enlighet med artikel 11, inklusive antalet tillsynstillfällen och ekonomiska aktörer som omfattats.
2. När medlemsstaterna lämnar in den information som avses i punkt 1 a, c och d till kommissionen ska de skilja mellan de rapporter, åtgärder och tillsyn som hänför sig till verksamhet online och de som hänför sig till verksamhet offline.

Artikel 20

Övervakningsprogram

1. Senast den 1 augusti 2020 ska kommissionen upprätta ett detaljerat program för övervakning av resultaten och effekterna av denna förordning.

2. I övervakningsprogrammet ska det anges vilka metoder som ska användas för att samla in uppgifter och andra nödvändiga belägg och med vilka intervaller detta ska ske. Det ska närmare anges vilka åtgärder som ska vidtas av kommissionen respektive av medlemsstaterna vid insamling och analys av uppgifterna och övriga belägg.
3. Medlemsstaterna ska förse kommissionen med de uppgifter och andra belägg som behövs för övervakningen.

Artikel 21

Utvärdering

1. Senast den 2 februari 2026 ska kommissionen genomföra en utvärdering av denna förordning och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Utvärderingen ska genomföras enligt kommissionens riktlinjer om bättre lagstiftning.
2. Medlemsstaterna ska förse kommissionen med de uppgifter som är nödvändiga för att utarbeta denna rapport.

Artikel 22

Upphävande

1. Förordning (EU) nr 98/2013 ska upphöra att gälla med verkan från och med den 1 februari 2021.
2. Hänvisningar till den upphävda förordning (EU) nr 98/2013 ska betraktas som hänvisningar till den här förordningen.

Artikel 23

Ikraftträdande och tillämpning

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Den ska tillämpas från och med den 1 februari 2021.
3. Utan hinder av punkt 2 ska tillstånd som har utfärdats i vederbörlig ordning i enlighet med förordning (EU) nr 98/2013 förbli giltiga antingen till och med den dag som ursprungligen angivits i tillståndet, eller fram till den 2 februari 2022, beroende på vilket som inträffar först.
4. Ansökningar om förnyelse av de tillstånd som avses i punkt 3 vilka görs från och med den 1 februari 2019 ska göras i enlighet med denna förordning.
5. Utan hinder av artikel 5.1 ska det vara tillåtet för enskilda att inneha, införa och använda sprängämnesprekursorer som lagligen förvärvats före den 1 februari 2021 fram till den 2 februari 2022.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 20 juni 2019

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

G. CIAMBA

Ordförande

BILAGA I

SPRÅNGÄMNESPREKURSORER SOM OMFATTAS AV RESTRIKTIONER

Förteckning över ämnen som inte i sig eller i form av blandningar eller ämnen som innehåller de ämnena, får tillhandahållas eller införas, innehas eller användas av enskilda, förutom i koncentrationer som motsvarar eller understiger de gränsvärden som anges i kolumn 2, och beträffande vilka misstänkta transaktioner och betydande försvinnanden och stölder ska rapporteras inom 24 timmar:

1. Ämnets namn och nummer i registret för Chemical Abstracts Service (CAS-nr)	2. Gränsvärde	3. Övre gränsvärde för beviljande av tillstånd enligt artikel 5.3	4. Nummer enligt Kombinerade nomenklaturen (KN) för isolerade kemiskt definierade föreningar som uppfyller kraven i anmärkning 1 till kapitel 28 respektive 29 i KN ⁽¹⁾	5. KN-nummer för en blandning utan beståndsdelar (t.ex. kvicksilver, ädla metaller eller sällsynta jord-artsmetaller eller radioaktiva ämnen) som innebär klassificering under ett annat KN-nummer ⁽¹⁾
Salpetersyra (CAS-nr 7697-37-2)	3 viktprocent	10 viktprocent	ex 2808 00 00	ex 3824 99 96
Väteperoxid (CAS-nr 7722-84-1)	12 viktprocent	35 viktprocent	2847 00 00	ex 3824 99 96
Svavelsyra (CAS-nr 7664-93-9)	15 viktprocent	40 viktprocent	ex 2807 00 00	ex 3824 99 96
Nitrometan (CAS-nr 75-52-5)	16 viktprocent	100 viktprocent	ex 2904 20 00	ex 3824 99 92
Ammoniumnitrat (CAS-nr 6484-52-2)	16 viktprocent kväve i förhållande till ammoniumnitratet ⁽²⁾	Utfärdande av tillstånd ej tillåtet	3102 30 10 (i vattenlösning) 3102 30 90 (annat)	ex 3824 99 96
Kaliumklorat (CAS-nr 3811-04-9)	40 viktprocent	Utfärdande av tillstånd ej tillåtet	ex 2829 19 00	ex 3824 99 96
Kaliumperklorat (CAS-nr 7778-74-7)	40 viktprocent	Utfärdande av tillstånd ej tillåtet	ex 2829 90 10	ex 3824 99 96
Natriumklorat (CAS-nr 7775-09-9)	40 viktprocent	Utfärdande av tillstånd ej tillåtet	2829 11 00	ex 3824 99 96
Natriumperklorat (CAS-nr 7601-89-0)	40 viktprocent	Utfärdande av tillstånd ej tillåtet	ex 2829 90 10	ex 3824 99 96

⁽¹⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/1925 ⁽¹⁾. Senare ändringar av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 ⁽²⁾ bör konsulteras när det gäller uppdaterade KN-nummer.

⁽²⁾ 16 viktprocent kväve i förhållande till ammoniumnitratet motsvarar 45,7 % ammoniumnitrat, bortsett från föreningar.

⁽¹⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/1925 av den 12 oktober 2017 om ändring av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (EUT L 282, 31.10.2017, s. 1).

⁽²⁾ Rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (EUT L 256, 7.9.1987, s. 1).

BILAGA II

SPRÄNGÄMNESPREKURSORER SOM OMFATTAS AV RAPPORTERINGSKRAV

Förteckning över ämnen beträffande vilka, i sig eller i form av blandningar eller ämnen som innehåller de ämnena, misstänkta transaktioner och betydande försvinnanden och stölder med dessa ämnen ska rapporteras inom 24 timmar:

1. Ämnets namn och nummer i registret för Chemical Abstracts Service (CAS-nr)	2. KN-nummer ⁽¹⁾	3. KN-nummer för blandningar utan beståndsdelar (t.ex. kvicksilver, ädla metaller eller sällsynta jordartsmetaller eller radioaktiva ämnen) som innebär klassificering under ett annat KN-nummer ⁽¹⁾
Hexamin (CAS-nr 100-97-0)	ex 2933 69 40	ex 3824 99 93
Aceton (CAS-nr 67-64-1)	2914 11 00	ex 3824 99 92
Kaliumnitrat (CAS-nr 7757-79-1)	2834 21 00	ex 3824 99 96
Natriumnitrat (CAS-nr 7631-99-4)	3102 50 00	ex 3824 99 96
Kalciumnitrat (CAS-nr 10124-37-5)	ex 2834 29 80	ex 3824 99 96
Kalciumammoniumnitrat (CAS-nr 15245-12-2)	ex 3102 60 00	ex 3824 99 96
Magnesiumpulver (CAS-nr 7439-95-4) ⁽²⁾ ⁽³⁾	ex 8104 30 00	
Magnesiumnitrathexahydrat (CAS-nr 13446-18-9)	ex 2834 29 80	ex 3824 99 96
Aluminiumpulver (CAS-nr 7429-90-5) ⁽²⁾ ⁽³⁾	7603 10 00 ex 7603 20 00	

⁽¹⁾ Genomförandeförordning (EU) 2017/1925. Senare ändringar av bilaga I till förordning (EEG) nr 2658/87 bör konsulteras när det gäller uppdaterade KN-nummer.

⁽²⁾ Med en partikelstorlek mindre än 200 µm.

⁽³⁾ Som ett ämne eller i blandningar som innehåller 70 viktprocent eller mer av aluminium eller magnesium.

BILAGA III

MALL FÖR TILLSTÅND

Mall för tillstånd för en enskild att förvärva, införa, inneha och använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, i enlighet med artikel 6.8.

1. Enskild (namn och adress) Namn: ID-handlingens nummer: Adress: Land: Tfn: Mejladress:
2. Tillståndsnummer:
3. Tillstånd för engångs- respektive flergångsbruk (kryssa för) ☐ engångsförvärv, -införsel, -innehav och -användning av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner namnet på den eller de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner: största mängd: högsta koncentration: tillåten användning: ☐ flergångsförvärv, -införsel, -innehav och -användning av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner namnet på den eller de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner: största mängd som vid något tillfälle får innehas: högsta koncentration: tillåten användning:
4. Om annan än i fält 1 och om detta krävs enligt nationell rätt, adress där den eller de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner kommer att lagras:
5. Om annan än i fält 1 och om detta krävs enligt nationell rätt, adress där den eller de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner kommer att användas:
6. Ange om den eller de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner är avsedd(a) att införas och/eller användas i en annan medlemsstat än den medlemsstat som utfärdar detta tillstånd eller utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. ☐ Ja ☐ Nej Adress Tidsram för införseln och/eller användningen av den eller de sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner:

[illegible]

BILAGA IV

KUNDFÖRSÄKRAN

om särskild användning eller särskilda användningar av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 ⁽¹⁾

(Fyll i med versaler) (*)

Undertecknad,

Namn (kund): _____

Identitetshandling (nummer, utfärdande myndighet): _____

Behörig företrädare för:

Företag (huvudman): _____

Registreringsnummer för mervärdesskatt eller annat relevant registreringsnummer för företaget (**)/Adress:

Näringsverksamhet/affärsverksamhet/yrke: _____

Produktens handelsnamn	Sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner	CAS- nr	Mängd (kg/liter)	Koncentration	Avsedd användning

Härmed försäkrar jag att den kommersiella produkten och det ämne eller den blandning den innehåller endast ska användas för den angivna användningen, vilken under alla förhållanden är legitim, och endast kommer att säljas eller levereras till en annan kund om vederbörande gör en liknande försäkran om användning, varvid de restriktioner som fastställs i förordning (EU) 2019/1148 för tillhandahållande till enskilda ska följas.

Underskrift: _____ Namn: _____

Befattning: _____ Datum: _____

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013 (EUT L 186, 11.7.2019, s. 1).

(*) Du kan lägga till de rader som behövs i tabellen över ämnen.

(**) Du kan kontrollera om registreringsnummer för mervärdesskatt för en ekonomisk aktör är giltigt på kommissionens VIES-webbplats. Beroende på nationella bestämmelser om dataskydd kommer vissa medlemsstater också att tillhandahålla namn och adress kopplat till registreringsnumret för mervärdesskatt eftersom dessa är registrerade i de nationella databaserna.

Sammanfattning av promemorian Kompletterande bestämmelser till ny EU- förordning om sprängämnesprekursorer (Ds 2019:17)

Sprängämnesprekursorer är kemiska ämnen som kan användas för legitima ändamål men också missbrukas för att tillverka sprängämnen. Den 20 juni 2019 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändringen av förordning (EG) nr 1907/2016 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013 (EU-förordningen).

EU-förordningen innebär huvudsakligen att de ämnen som är listade i bilaga I till förordningen, benämnda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, fortsatt inte får tillhandahållas till samt införas, innehas eller användas av enskilda. Medlemsstaterna kommer även fortsättningsvis kunna ha ett tillståndssystem som medger undantag från förbudet avseende vissa sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner. Möjligheten till undantag är dock mer begränsad i den nya EU-förordningen. Misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder avseende de sprängämnesprekursorer som förtecknas i bilaga I och II till EU-förordningen, benämnda reglerade sprängämnesprekursorer, ska fortsatt rapporteras till den nationella kontaktpunkten, det vill säga i Sverige till Polismyndigheten. Skyldigheten utökas nu emellertid till att omfatta fler aktörer. Det har i EU-förordningen dessutom tillkommit krav på bland annat medvetandehöjande åtgärder och utökad tillsyn.

EU-förordningen har trätt i kraft den 31 juli 2019 och ska tillämpas fullt ut från och med den 1 februari 2021. Den är direkt tillämplig i Sverige, men kräver ändringar i de kompletterande författningar som finns i dag. I promemorian lämnas förslag på sådana ändringar. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2021.

Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Lagen är tillämplig endast *beträffande* följande varor: Lagen är tillämplig endast *på* följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),
3. vapen och ammunition som avses i vapenlagen (1996:67),
4. injektionssprutor och kanyler,
5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nithandskar, batonger, karatepinnar, blydaggar, spikkclubbor och liknande,
7. kulturföremål som avses i 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950),
8. hundar och katter för annat ändamål än handel,
9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), samt tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 13 § tobakslagen (1993:581) och 19 § lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare,
10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, fisk och reptiler,
11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,
12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,
13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,
14. varor som ska beskattas enligt lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter,

¹ Senaste lydelse 2018:2090.

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, *om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen (EU:s förordning om sprängämnesprekursorer)* och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

16. explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2021.

Förslag till lag om ändring i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer

dels att 5 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 5 § ska utgå,

dels att 1–3, 6, 8, 10, 12, 13, 17 och 19 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 9, 10 a och 10 b, och närmast före 9, 10 a och 10 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 av den 15 januari 2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer.

I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen (EU:s förordning om sprängämnesprekursorer).

2 §

Med ämne, blandning, tillhållande, införsel, användning, enskild person, misstänkt transaktion, ekonomisk aktör och sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner avses i denna lag detsamma som i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013.

Med ämne, blandning, tillhållande, införsel, användning, misstänkt transaktion, enskild, professionell användare, ekonomisk aktör, internetbaserad marknadsplats, sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner och reglerad sprängämnesprekursor avses i denna lag detsamma som i artikel 3 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

3 §

Trots förbudet i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 får enskilda personer ges tillstånd att förvärva, införa, inneha och använda väteperoxid, nitrometan och salpetersyra, och blandningar som innehåller dessa ämnen, över

Trots förbudet i artikel 5.1 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer får enskilda ges tillstånd att förvärva, införa, inneha och använda väteperoxid, nitrometan, svavelsyra och salpetersyra, och blandningar som innehåller dessa ämnen, över de koncentrations-

de koncentrationsgränser som anges i bilaga I till *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013*.

gränser som anges i kolumn 2 och upp till de övre gränsvärden för beviljande av tillstånd som anges i kolumn 3 i tabellen i bilaga I till *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

6 §

En kommun ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 4.7 och 5 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013* följs inom kommunen.

En kommun ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 5–9 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* följs inom kommunen, i de delar tillsynen avser ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 7.3, 8.5, 9.1, 9.2 och 9.4 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* följs, i de delar som dessa bestämmelser avser internet-baserade marknadsplatser.

8 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs för att *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013* ska följas.

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs för att *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* ska följas.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Begära ut information

9 §¹ Den myndighet som regeringen bestämmer och en kommun har rätt att begära ut information enligt artikel 8.4 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

10 §

Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nationell kontaktpunkt enligt artikel 9.2 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013*.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nationell kontaktpunkt enligt artikel 9.3 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

Medvetandehöjande åtgärder och erfarenhetsutbyte

10 a § Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara ansvarig för medvetandehöjande åtgärder enligt artikel 10.2 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer. Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara ansvarig för erfarenhetsutbytet mellan berörda parter enligt artikel 10.3 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

Rapporteringskyldighet

10 b § Den myndighet som regeringen bestämmer ska lämna de uppgifter till Europeiska kommissionen som krävs enligt artiklarna 19–21 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

12 §

Den som bryter mot förbudet i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 genom att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, utan att tillstånd enligt 3 § denna lag meddelats, döms till böter eller fängelse i högst ett år. Om gärningen begås av oaksamhet döms det till böter.

Den som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot förbudet i artikel 5.1 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer genom att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, utan att tillstånd enligt 3 § denna lag meddelats, ska dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Om ett brott enligt första stycket är att anse som grovt är straffet fängelse, lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen avsett särskilt stor mängd, annars varit av särskilt farlig art eller inneburit en betydande risk för att sprängämnesprekursorerna hade kunnat komma till brottslig användning.

13 §

Den som inte rapporterar misstänkta transaktioner eller försök till sådana eller betydande försvinnanden eller stölder i enlighet med artikel 9.3 eller 9.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Om

Till böter eller fängelse i högst sex månader ska den dömas som uppsåtligen eller av grov oaksamhet inte

1. kontrollerar en försäljning i enlighet med artikel 8.2 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer till en professionell användare eller en ekonomisk aktör,

gärningen begås av grov oaktsamhet döms det till böter.

2. rapporterar misstänkta transaktioner eller försök till sådana i enlighet med artikel 9.1 eller 9.4 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer, eller

3. rapporterar betydande försvinnanden eller stölder av en reglerad sprängämnesprekursor i enlighet med artikel 9.5 eller av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner i enlighet med 9.6 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

17 §

Tillståndsmyndighetens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

En kommuns beslut inom ramen för dess tillsyn enligt denna lag får överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Övriga tillsynsbeslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

19 §

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande en förvaltningsmyndighet eller en kommun, får meddela föreskrifter om

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. uppgifter som en ansökan om tillstånd ska innehålla,

2. hantering av tillstånd,

3. erkännande av tillstånd som meddelats av de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater enligt artikel 7.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013,

4. tillsyn,

5. avgiftens storlek för tillstånd enligt denna lag, och

6. märkning av förpackningar som innehåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner.

Kommunen får meddela föreskrifter om avgifternas storlek

1. erkännande av tillstånd som meddelats av de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater enligt artikel 6.7 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer,

2. tillsyn, och

3. avgiftens storlek för tillstånd och tillsyn enligt denna lag.

En kommun får meddela föreskrifter om tillsyn enligt denna lag

enligt denna lag när det gäller *kom-*
munernas tillsynsverksamhet.

och om avgiftens storlek när det
gäller *dess tillsynsverksamhet.*

Prop. 2019/20:154
Bilaga 3

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2021.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Ale kommun, Alvesta kommun, Attunda tingsrätt, Byggmateriahandlarna, Datainspektionen, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Förvaltningsrätten i Karlstad, Hallsbergs kommun, Helsingborgs kommun, Kammarrätten i Göteborg, Kemikalieinspektionen, Kiruna kommun, Kommerskollegium, Lantbrukarnas Riksförbund, Luleå kommun, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Länsstyrelsen Skåne, Länsstyrelsen Stockholm, Länsstyrelsen Västernorrland, Malmö kommun, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Nacka kommun, Polismyndigheten, Regelrådet, Sollentuna kommun, Stockholms kommun, Svea hovrätt, Svenska Jägarförbundet, Svenska Modellbåtsförbundet, Svenska RC-flygförbundet, Sveriges Kommuner och Regioner (tidigare Sveriges Kommuner och Lands-ting), Säkerhetspolisen, Totalförsvarets forskningsinstitut, Tullverket, Umeå kommun, Åklagarmyndigheten och Örebro kommun.

Därutöver har yttranden inkommit från Brandskyddsföreningen och Bohus Räddningstjänstförbud.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Alfort AB, Branschorganisationen Färg, Möbler och Interiör, Båstads kommun, Chemoform Scandinavia AB, Diversey Sverige AB, Falu kommun, Gotlands kommun, Göteborgs kommun, HP Hobbyprodukter HB, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, Jägar- nas Riksförbund, Konstnärernas Riksorganisation, Kristianstads kommun, Kungsbacka kommun, Kyosho Sweden AB, Linköpings kommun, Masens Kemisk Tekniska AB, Miljösamverkan i Stockholms län, Motala kommun, RC Sweden AB, Sandvikens kommun, Skara kommun, Skogs- styrelsen, SRF Europe AB, Sundsvalls kommun, Sunne kommun, Svenska Badbranschen, Svenska Bilsportförbundet, Svenska Foder AB, Svenska Modellracer Unionen, Svenskt Näringsliv, Sveriges Apoteksförening, Sveriges Modellflygförbund, Swed Handling AB, Söderhamns kommun, Trollhättan kommun, Uddevalla kommun, Växjö kommun, Wibax AB, Åsele kommun, Åstorps Metallteknik Aktiebolag och Östersunds kom- mun.

Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Lagen är tillämplig endast *beträffande* följande varor: Lagen är tillämplig endast *på* följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,

2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),

3. vapen och ammunition som avses i vapenlagen (1996:67),

4. injektionssprutor och kanyler,

5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,

6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nit-handskar, batonger, karatepinnar, blydaggar, spikkclubbor och liknande,

7. kulturföremål som avses i 5 kap. kulturmiljölagen (1988:950),

8. hundar och katter för annat ändamål än handel,

9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), samt tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 5 kap. 20 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter,

10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, fisk och reptiler,

11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,

12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,

13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,

14. varor som ska beskattas enligt lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter,

¹ Senaste lydelse 2018:2090.

Prop. 2019/20:154
Bilaga 5

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

16. explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2021.

Förslag till lag om ändring i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer

dels att 5 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 5 § ska utgå,

dels att 1–3, 6, 8, 10, 12, 13, 17 och 19 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 9, 10 a och 10 b, och närmast före 9, 10 a och 10 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 av den 15 januari 2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer.

I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 av den 20 juni 2019 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, i den ursprungliga lydelsen (EU:s förordning om sprängämnesprekursorer).

2 §

Med ämne, blandning, tillhållande, införsel, användning, enskild person, misstänkt transaktion, ekonomisk aktör och sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner avses i denna lag detsamma som i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013.

Med ämne, blandning, tillhållande, införsel, användning, misstänkt transaktion, enskild, professionell användare, ekonomisk aktör, internetbaserad marknadsplats, sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner och reglerad sprängämnesprekursor avses i denna lag detsamma som i artikel 3 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

3 §

Trots förbudet i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 får enskilda personer ges tillstånd att förvärva, införa, inneha och använda väteperoxid, nitrometan och salpetersyra, och blandningar som innehåller dessa ämnen, över

Trots förbudet i artikel 5.1 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer får enskilda ges tillstånd att förvärva, införa, inneha och använda väteperoxid, nitrometan, svavelsyra och salpetersyra, och blandningar som innehåller dessa ämnen, över de koncentrations-

de koncentrationsgränser som anges i bilaga I till *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013*.

gränser som anges i kolumn 2 och upp till de övre gränsvärden som anges i kolumn 3 i bilaga I till *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

6 §

En kommun ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 4.7 och 5 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013* följs inom kommunen.

En kommun ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 5–9 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* följs inom kommunen, i de delar tillsynen avser ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 7.3, 8.5, 9.1, 9.2 och 9.4 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* följs, i de delar tillsynen avser internetbaserade marknadsplatser.

8 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs för att *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013* ska följas.

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs för att *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer* ska följas.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Rätt till information

9 §¹

Den myndighet som regeringen bestämmer och en kommun har rätt att begära ut information enligt artikel 8.4 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

10 §

Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nationell kontaktpunkt enligt artikel 9.2 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013*.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nationell kontaktpunkt enligt artikel 9.3 i *EU:s förordning om sprängämnesprekursorer*.

Medvetandehöjande åtgärder och erfarenhetsutbyte

10 a §

Den myndighet som regeringen bestämmer ska ansvara för medvetandehöjande åtgärder och för erfarenhetsutbytet mellan berörda parter enligt artikel 10.2 och 10.3 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

Rapporteringskyldighet

10 b §

Den myndighet som regeringen bestämmer ska lämna de uppgifter till Europeiska kommissionen som krävs enligt artiklarna 19–21 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

12 §

Den som bryter mot förbudet i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 genom att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, utan att tillstånd enligt 3 § denna lag meddelats, döms till böter eller fängelse i högst ett år. Om gärningen begås av oaksamhet döms det till böter.

Den som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot förbudet i artikel 5.1 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer genom att tillhandahålla, förvärva, inneha eller använda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, utan att tillstånd enligt 3 § denna lag meddelats, ska dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Om ett brott enligt första stycket är att anse som grovt är straffet fängelse, lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen avsett särskilt stor mängd, annars varit av särskilt farlig art eller inneburit en betydande risk för att sprängämnesprekursorerna hade kunnat komma till brottslig användning.

13 §

Den som inte rapporterar miss-tänkta transaktioner eller försök till sådana eller betydande försvinnanden eller stölder i enlighet med artikel 9.3 eller 9.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Om

Till böter eller fängelse i högst sex månader ska den dömas som uppsåtligen eller av grov oaksamhet låter bli att

1. kontrollera en försäljning i enlighet med artikel 8.2 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer till en professionell användare eller en ekonomisk aktör,

gärningen begås av grov oaktsamhet döms det till böter.

2. rapportera misstänkta transaktioner eller försök till sådana i enlighet med artikel 9.1 eller 9.4 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer, eller

3. rapportera betydande försvinnanden eller stölder av en reglerad sprängämnesprekursor eller av en sprängämnesprekursor som omfattas av restriktioner i enlighet med artikel 9.5 eller 9.6 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer.

17 §

Tillståndsmyndighetens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

En kommuns tillsynsbeslut enligt denna lag får överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Övriga tillsynsbeslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

19 §

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande en förvaltningsmyndighet eller en kommun, får meddela föreskrifter om

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. uppgifter som en ansökan om tillstånd ska innehålla,

2. hantering av tillstånd,

3. erkännande av tillstånd som meddelats av de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater enligt artikel 7.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013,

4. tillsyn,

5. avgiftens storlek för tillstånd enligt denna lag, och

6. märkning av förpackningar som innehåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner.

Kommunen får meddela föreskrifter om avgifternas storlek en-

1. erkännande av tillstånd som meddelats av de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater enligt artikel 6.7 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer,

2. tillsyn enligt 6 § andra stycket, och

3. avgiftens storlek för tillstånd enligt 3 § och tillsyn enligt 6 § andra stycket.

Regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer får

ligt denna lag när det gäller kommunernas tillsynsverksamhet.

meddela föreskrifter om tillsyn enligt 6 § första stycket. En kommun får meddela föreskrifter om avgiftens storlek för tillsyn enligt 6 § första stycket.

Prop. 2019/20:154
Bilaga 5

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2021.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2020-03-17

Närvarande: F.d. justitierådet Eskil Nord samt justitieråden Inga-Lill Askersjö och Sten Andersson

Skärpta regler avseende hantering av sprängämnesprekursorer

Enligt en lagrådsremiss den 5 mars 2020 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen,
2. lag om ändring i lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Ronja Wildenstam.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i lagen om sprängämnesprekursorer

Enligt 6 § första stycket i förslaget ska kommunen ansvara för att tillsynen över att bestämmelserna i bl.a. artikel 6 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer följs inom kommunen, i de delar tillsynen avser ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda. Artikel 6 innehåller emellertid inga handlingsregler för vare sig ekonomiska aktörer, professionella användare eller enskilda utan reglerar huvudsakligen förutsättningarna för att medlemsstaterna ska kunna meddela tillstånd till förvärv av eller annan befattningsmed sprängämnesprekursorer. Avsikten med hänvisningen till artikel 6 är uppenbarligen inte att kommunen ska utöva tillsyn över tillståndsförfarandet. Avsikten torde i stället vara att kommunen ska utöva tillsyn över att enskilda har de tillstånd som krävs och att, när tillstånd har getts, villkoren för dessa är uppfyllda. 6 § första stycket bör därför ges följande lydelse.

En kommun ska ansvara för tillsynen över att bestämmelserna i artiklarna 5 och 7-9 i EU:s förordning om sprängämnesprekursorer följs inom kommunen, i de delar tillsynen avser ekonomiska aktörer, professionella användare och enskilda. Kommunen ska också ansvara för tillsynen över att enskilda inom kommunen har de tillstånd som krävs och att, om tillstånd har meddelats, villkoren för tillstånd är uppfyllda.

10 a och 10 b §§

De två paragraferna är nya och utgör upplysningsbestämmelser. 10 a § upplyser om att den myndighet regeringen bestämmer ska ansvara för medvetandehöjande åtgärder och för erfarenhetsutbyte mellan berörda parter enligt vissa angivna artiklar i EU-förordningen.

10 b § upplyser om att myndigheten ska lämna uppgifter till den Europeiska kommissionen enligt vissa angivna artiklar i EU-förordningen.

De uppgifter som myndigheten kommer att åläggas är av sådant slag att de ryms inom regeringens möjlighet att styra statliga förvaltningsmyndigheter under regeringen (jfr 12 kap. 1 § regeringsformen).

Vid sådant förhållande – och då det inte kan bli fråga om att någon annan myndighet än en statlig myndighet under regeringen ska fullgöra dessa uppgifter – saknas skäl att i lag ange vilka uppgifter myndigheten ska utföra. Lagrådet föreslår att paragraferna utgår.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 april 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Johansson, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Andersson, Bolund, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Eriksson, Linde, Ekström, Eneroth, Nilsson, Ernkrans, Lindhagen, Lind, Nordmark, Micko

Föredragande: statsrådet Damberg

Regeringen beslutar proposition Skärpta regler avseende hanteringen av sprängämnesprekursorer